Жыві, Беларусь!

Народная газета

Орган Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь

№ 232 (245) 30 лістапада 1991 г. Субота.

ВЫДАЕЦЦА З КАСТРЫЧНІКА 1990 ГОДА НА БЕЛАРУСКАЙ І РУСКАЙ МОВАХ.

Кошт: у розніцу — 10 кап. падпісны — 3 кап.

ФАКС: Факты, Аргументы, Комментарии, Суждения

Вкратце

Распоряжением Президента СССР создан Продовольственный комитет, куда вошли представители двенадцати республик. Они определяют товарное наполнение кредитов, перечень конкретных видов продовольствия, в которых нуждаются республики, и осуществляют распределение продовольствия.

Американские законодатели проголосовали за отмену закона, запрещающего импорт из Советского Союза золотых монет, и направили соответствующий законопроект на подпись президенту Дж. Бушу.

Американский космический корабль многоразового использования «Атлантис» едва избежал столкновения на орбите с отработанной ступенью советской ракеты.

Хотите улыбку медсестры?

Роддом № 1 города Тюмени отныне предлагает желающим платные услуги.

«Особые» роды стоят 1054 рубля. Эта сумма дает право на пристальное внимание медперсонала, лучший уход, а также на присутствие при родах отца.

«Урал-акцепт».

Не вонзай перо, газетчик!

Случаи нападения на работников тюрем, увы, уже не редкость. После одного из таких «выяснений отношений» сотрудник Гродненского ИТУ был доставлен в больницу.

Как известно, после недавних бунтов в колониях принят ряд приказов и инструкций об улучшении бытовых условий осужденных. Все с этим согласны. Но... В своем обращении к Верховному Совету республики и в другие инстанции аттестованный состав Гродненского ИТУ высказал протест против однобокого освещения ситуации, сложившейся в колониях, СИЗО, средствами массовой информации, которые заняли сторону заключенных. Между тем угрозы в адрес оперативных работников и их семей в последнее время раздаются все чаще.

Особое внимание в обращении уделено необходимости принятия новых законов и более четкой правовой регламентации деятельности исправительно-трудовых учреждений.

Виктор АНАТОЛЬЕВ.

Сдал кровь — получи водку

ИЖЕВСК. **В селе Красногорское Удмуртской республики был проведен День донора.**

План по сдаче крови местная больница выполнила с лихвой: пришло более 800 желающих. Секрет успеха этой акции весьма прозаичен — каждому сдавшему кровь продавалась бутылка водки.

«Урал-акцепт».

2,5 тонны на весах Фемиды

ГОМЕЛЬ. **Вчера прокурор Центрального района Леонид Кирмель санкционировал арест заведующего продмагом № 2 Владимира Моисеева.**

Он обвиняется в продаже коробейникам с юга за крупную взятку 2,5 тонны масла, того самого — сливочного, которого на душу в месяц приходится по талону всего 400 граммов и которое не всегда увидишь в госторговле.

Анатолий ГОТОВЧИЦ.

Ставка на отставку

Трудовые коллективы некоторых крупных заводов Минска намерены добиваться отставки нынешнего правительства республики и создания правительства народного доверия, если в ближайшее время не будет принят ряд мер по стабилизации экономики.

Прежде всего — либерализации цен должно предшествовать соответствующее увеличение заработной платы, незамедлительно следует принять закон о приватизации и перечислять средства, направляемые в бюджет несуществующего Союза, на экономическое развитие республики.

Как мы уже сообщали, с аналогичными требованиями выступило ранее и Всебелорусское собрание представителей профсоюзных организаций.

Антон ВИКУЛОВ.

Зубная боль по дентомобилю

Скоро многие жители Могилевщины смогут получить квалифицированную стоматологическую помощь на дому.

Это стало возможным благодаря тому, что международная благотворительная организация КЭР, штаб-квартира которой находится в Германии, преподнесла областной стоматологической поликлинике подарок — дентомобиль, т. е. передвижной, оснащенный современным оборудованием лечебный кабинет.

Николай КОМЛЕВ.

Простота хуже воровства

Многие минчане стали обращаться в районные исполкомы, требуя выдать новую визитную карточку покупателя.

Объясняют, что старую у них украли. Однако милиция считает, что все гораздо проще, — видимо, кончилась «визитка».

Анатолий ВИКТОРОВ.

Декларация для бриллианта

В Столбцовском универмаге «Молодежный» в отделе ювелирных изделий появился непривычный ценник: «Кольцо с бриллиантом...».

Цена «безделушки» — 149 тысяч 786 рублей и 70 копеек. Само же колечко видели только продавцы, на витрине его нет.

Были ли охотники на такую роскошную вещь? Оказывается — да. Только вот при ее покупке нужно предъявить декларацию об источнике дохода. Что, естественно, бриллиантовую страсть несколько охлаждает. Возможно, кто-то решится завтра, когда будет отменен налог с продажи и кольцо подешевеет ровно на 7 тысяч 132 рубля 70 копеек.

Сергей ГОЛОВКО.

«Вечерние зори» — для «Белой собаки»

В Витебске прошел международный эстрадный фестиваль «Белая собака-91».

Выступали танцевальные коллективы и исполнители Беларуси, России, Украины, Литвы, Эстонии. Среди профессионалов первую премию завоевала группа из Москвы «Свободный балет».

Большую сумму на организацию концертов и их видеосъемку пожертвовала семейная фирма Александра Львова «Вечерние зори», известная своей благотворительной деятельностью.

В отличие от прекрасного виски «Белая лошадь» даже гала-концерт фестиваля «Белая собака» был доступен каждому, кто любит танец и имеет червонец.

Сергей БУТКЕВИЧ.

«Горячий» телефон 32-24-02 работает ежедневно с 9 до 11 часов.

Беседа в Кремле

«...Нам сейчас надо удержаться, даже если будет очень и очень тяжело»

Интервью Президента СССР М. С. Горбачева главному редактору «Народной газеты» Иосифу Середичу и политическому обозревателю Анатолию Майсене

Теперь Михаилу Горбачеву приходится трудно. Обстоятельства во многом складываются против него. Но и в этой ситуации можно с уверенностью сказать: в анналы истории он войдет как Великий Реформатор, как один из ярчайших государственных деятелей XX столетия.

Он достоин уважения даже за то, что пренебрег беспредельной властью диктатора, чтобы сохранить человека в самом себе и дать свободу другим. Выдержать искушение властью под силу только великим.

Когда мы вошли в его кабинет, Михаил Сергеевич поднялся из-за своего рабочего стола и, шагнув навстречу, сказал:

— Мне передали, что у журналистов из Минска есть желание встретиться со мной. А я говорю: «Я с белорусами встретиться всегда рад...». Так началась наша беседа в Кремле.

— Михаил Сергеевич, Вы остаетесь оптимистом и сохраняете внешнее спокойствие посреди, казалось бы, всеобщего упадка и развала Союза. Неудача с парафированием политического договора в Ново-Огареве сделала перспективу Союза, как нам кажется, еще более призрачной. Что придает Вам силы и веру в то, что Союз Суверенных Государств все-таки состоится наперекор всему?

— Хороший вопрос, а самое главное, касающийся важной темы в нашей сегодняшней жизни. И хотя в последние недели я на этот счет очень много высказывался, хочу подтвердить еще раз: если мы ошибемся в решении этого главного вопроса, разойдемся в выработке позиций, то мы нанесем колоссальный удар по всем преобразованиям, похороним то, что уже сделано и, вообще говоря, поставим в тяжелое положение народы всех республик, всех стран. Я бы сказал так: сегодня главный приоритет в политике и среди тех решений, которые мы должны принять, вот этот вопрос — вопрос Союза. Вы скажете—почему? Есть проблема рынка, неудержим спад производства... Все эти и другие дезинтеграционные процессы будут проявляться с еще большей силой, если решение вопроса Союза будет откладываться.

Вопрос наиважнейший — государственность. Я очень сожалею, что мои коллеги по Госсовету очень чувствительны к давлению различных течений. У нас их сейчас хватает с избытком во всех республиках, а кое-где они просто завладели позициями. Я имею в виду те течения, которые, в общем-то, исповедуют ошибочные националистические концепции, сепаратистские устремления. Сейчас мы не будем говорить, каковы их корни, часто это реакция на историю, на те или иные ее тяжелые периоды. Это все можно понять, но тем не менее я против того, чтобы анализ нашей истории, выводы из ее болезненных этапов трансформировались в политику, разобщающую народы. Потому что мы состоялись как огромная сообщность, как сложнейший мир, говорящий на ста двадцати языках, у нас все переплелось. Прежде всего люди и их судьбы меня больше всего волнуют. Представьте себе: где бы мы ни оказывались—везде считали, что мы у себя дома. Служил кто-то, скажем, в Беларуси, женился и остался там жить, обзавелся семьей... И вот граждане, все, кто когда-то так или иначе сменил место жительства, в некоторых наших регионах оказались как бы в чужом государстве. Это не простая проблема, и я ее ставлю на первое место. Семьдесят пять миллионов людей живут за пределами своих коренных мест рождения, за пределами, как говорят, своей малой Родины. Это что — все становятся негражданами? И пусть нас не убаюкивают, что все будет гарантировано в двусторонних договорах, которые подписывают республики,— не верю этому. Вот почему должно быть сохранено государство, которое обеспечит правовую защиту и крышу каждому человеку.

Продолжая размышления, сошлюсь на Прибалтику. Мы все с вами слышали заверения, нам обещали, что там все будет гарантировано, и вот знаем, что сейчас там происходит. Теперь как вопрос о гражданстве решается? Вольно или невольно, но выходит, что некоторые граждане, проживающие в прибалтийских республиках, принадлежат как будто ко второму сорту. Уже мировые организации по защите прав человека обратили внимание, вплоть до того, что ставится вопрос о лишении кредитов.

Все то, что происходит у нас, пока по периферии государства, можно считать незначительными конфликтами. А на фоне той катастрофы, что может произойти, даже блекнет трагедия Югославии, Сербии, Хорватии, которая обернулась уже многочисленными смертями, разрушением многих и многих ценностей, миллиардными потерями. Я говорю именно о том, что у нас может случиться. Поэтому не нужно рвать материю, сформировавшуюся в веках. Не надо, повторяю, поддаваться давлению отдельных сил, не дающих отчета своим действиям. Я должен сказать, что Председатель Верховного Совета вашей республики Станислав Станиславович Шушкевич мне нравится. Самостоятельный, взвешенно мыслящий. Он прямой и открытый человек, большой интеллектуал. Что он знает— отстаивает, о том, чего не знает,—судить не берется. Он говорит: «Знаете, Михаил Сергеевич, у меня такая ситуация, что мне надо обсудить этот вопрос в Верховном Совете, для чего потребуется неделя-другая. Это с той целью, чтобы не получились расхождения». В свою очередь Борис Николаевич Ельцин сказал, что готов парафировать текст договора, если к нему приложат те замечания, которые уже поступили из Верховного Совета России. И напрасно в прессе, нашей и западной, раздули кампанию о провале ново-огаревского процесса, преподнося это как трагедию... Тут все ясно: кому-то хочется именно так все представить. А я все-таки уверен, что мои коллеги правильно понимают суть вещей. Кстати, под решением Госсовета все расписались и я лично. Так что парафирование уже как бы произошло через общее решение.

Я действительно на пресс-конференции сказал, что мои коллеги думают о маневре и о какой-то деликатности с республиканскими законодательными органами. Но как бы там ни было, меня питает уверенность, что Союз всем нужен. Замечу, как показывают социологические исследования, теперь, когда рвутся хозяйственные связи, когда многие люди остаются без работы, когда неуютно становится во многих семьях, за Союз выступает даже больше людей, чем в марте. Люди — за Союз, и это главное, что питает мою уверенность.

— Раньше Вы не раз говорили: «Я контролирую ситуацию». Способны ли Вы заявить об этом сейчас? Какими рычагами влияния и власти теперь обладает Президент СССР?

— Что касается союзных функций — армии, органов внутренних дел, внешней политики, то при всех переменах, которые идут в переходный период, они осуществляются и направляются Президентом. Поменялись и президентские функции. Пока мы не заключили новый договор, не определили систему новых союзных органов внутренних дел, внешней политики, то ему будет соответствовать переходная структура. Ключевым органом переходного периода стал Госсовет. Сегодня все важные решения принимаются им. Это коллектив, который состоит из Президента страны и лидеров республик, что очень важно. Поэтому я бы сказал так: сегодня я вижу не столько собственную персону, сколько меня занимает вопрос завершения ново-огаревского процесса и подписание Политического договора. Этим самым мы создадим новое жизненное пространство. Идет процесс перераспределения полномочий. Теперь решение проблем сельского хозяйства, промышленного комплекса, пищевой и легкой промышленности в руках республик. И это правильно — они ведь находятся на территориях республик. Последнее, к сожалению, не все улавливают. По-прежнему пытаются кивать на Центр. Можно год, два говорить, но пора уже и отвечать. Права получили, а с этим всегда и ответственность идет. Права и обязанность, права и ответственность — это всегда рядом.

Тот бюрократический Центр, который лишал кислорода в такой огромной стране даже республики, уже не говоря о регионах, он, всем известно, себя полностью и давно изжил. Хотя долгое время многое, конечно, было связано с функционированием этого Центра, с бездумным принятием решений и по вопросам размещения производительных сил, и по многим другим проблемам. Теперь это оборачивается и перекосами в экономике, и лишними перевозками, и ненужными кооперативными связями, и особенно — тяжелыми экологическими последствиями.

Так что нам многое надо менять. Я убежденный сторонник перемен, но, уходя от одной крайности—унитарности, мы не должны прийти к хаосу или распаду Союза. Для нас это обернется непоправимой бедой.

— Наперекор всем неблагоприятным для Союза обстоятельствам международное сообщество, как показывают события, продолжает верить в Союз и продолжает иметь дело с Президентом СССР. Что это? Инерция признательности Михаилу Горбачеву, благодаря реформам которого было сокрушено тоталитарное государство, или же вера в его невостребованный потенциал политического деятеля?

— Может быть, все это имеет место, но я хочу сказать, что все политики такого масштаба, как руководители государств, — народ, помимо всего прочего, очень расчетливый. Союз нужен нам, чтобы обслуживать это человеческое, научно-техническое, экономическое и иное пространство. Он нужен не только нам, он нужен Европе и всему миру. Это — одна из важнейших опор сегодняшнего миропорядка. Разрушение Союза вызывает у зарубежных политиков крайнюю тревогу. Они понимают, что это может привести к очень тяжелым последствиям не только для самого Союза, но налицо будут губительные последствия для Европы и для всего мира. Югославия у них перед глазами. Тем более — зачем рушить Союз, который разворачивается к цивилизации! Зачем отказываться от демократического Союза, нацеленного в рамках нового мышления на сотрудничество со всеми? Надо быть безответственным самоубийцей, чтобы желать распада такого Союза.

Даже те, кого мы считали потенциальными противниками, а они — нас, сегодня понимают, что мировое сообщество должно сделать все во имя сохранения Союза. Удивительные вещи происходят: в Мадриде король дал ужин, на котором встретились я, Буш и Гонсалес. Ужин превратился в 4-часовой откровенный разговор. И, что поразительно, все они в один голос убеждали меня в том, что Союз нужен. Меня убеждали!

На другой день я нанес визит Миттерану по его просьбе. Он—то же самое. В Риме встретились главы государств—членов НАТО, в итоговых документах сделали даже специальную запись.

Итак, это объективная необходимость, вытекающая из современной расстановки сил в этом мире и из признания того, что сегодня наше огромное многонациональное государство играет большую конструктивную, созидательную роль в мире.

И сохранение Союза не мешает новой роли республик в осуществлении своих национальных интересов. Согласованная внешняя политика при широкой свободе действий республик в вопросах экономики, решении социальных проблем — вот прогрессивная формула.

— Последние недели руководством России, в частности Президентом России Борисом Николаевичем Ельциным, приняты указы о национализации того, что еще недавно являлось общесоюзной собственностью. Это касается позиции России в отношении Гохрана, Гознака, имущества ликвидируемого Министерства юстиции СССР, а также монополии на внешнеэкономическую деятельность. Эти шаги были приняты в одностороннем порядке, без консультации с другими республиками. Не находите ли Вы в самих этих акциях сходства с действиями лидеров Грузии и Молдовы, объявивших о национализации военного имущества на территории республик? Не были ли продиктованы эти шаги одной логикой — логикой дальнейшего развала союзных структур?

— Острый вопрос. Ну, ничего, жизнь наша такая и время такое, что надо задавать эти вопросы и не уходить от ответа. Особенно если они касаются принятия политических решений, причем на очень ответственном этапе общества. У меня в последнее время появилось ощущение какой-то полной внутренней свободы. По-моему, мы подошли к такой грани, когда должны говорить прямо и себе, и народу. У нас просто нет времени, чтобы в рутинных формах вести диалог и обсуждать насущные вопросы...

— Но как руководитель Союза Вы, Михаил Сергеевич, никак не отреагировали на эти шаги руководства России. Не является ли такая позиция Президента вынужденным соглашательством с любыми шагами, которые принимает Россия?

— Я понимаю, о чем Вы хотите спросить... Но я бы разделил свой ответ на две составные. Первое—в том, что мы должны двигаться по пути реформ, убеждать не приходится. Жизнь просто требует движения. На днях я вернулся из Иркутска, и там, поверьте, звучали главным образом две темы. Первая—делайте что-нибудь, терпение у людей на исходе, вторая — Союз. Я бы даже сказал, что судьба Союза больше всего беспокоит людей.

И с этой точки зрения решимость России, крупнейшей республики, пойти путем дальнейших реформ к рыночной экономике на основе согласованной концепции, я думаю, нам всем надо поддержать. И мы это, собственно, сделали все. Именно в таком русле шел разговор на предыдущем заседании Госсовета, на его закрытой части. С Борисом Николаевичем мы разговаривали еще накануне, как только я вернулся из поездки в Иркутск и Кыргызстан. Он сказал, что готов информировать коллег о замыслах и шагах и работать в режиме полного взаимодействия.

Дальше. Столь радикальные перемены сопряжены с большим риском. Мы должны, с одной стороны, дать людям полную информацию, чтобы они понимали, что это необходимо, что это надо выдержать, что за каким-то тяжелым периодом затем последует позитивный процесс. Но, с другой стороны, мы должны обезопасить людей от наихудших последствий. Это во многом зависит от последовательности шагов. Если мы просто отпустим цены, не решим этот вопрос, то это все равно, что, я считаю, выполнять программу «500 дней» только с конца. Нужен прежде всего блок мер по созданию стимулов для производителя — и крестьянина, и кооператора, и предпринимателя... И особенно надо подумать о рабочих государственных предприятий, которые составляют основную массу населения. Делегаты съезда рабочих мне прямо сказали: если Вы будете оставлять нас вне поля зрения на этом этапе, то Вы сможете схлопотать не августовский путч, а нечто более серьезное. Вы так с нами не разделаетесь, как с путчем. Такой крутой разговор вышел. Рабочие требуют: если Вы сделаете и примете такие решения и правовые акты, которые позволят нам через коммерциализацию, разгосударствление получить права, чтобы распоряжаться продуктами и получаемой прибылью, тогда мы делом будем заниматься. Иначе мы выйдем на площади и будем решать свою судьбу на свой лад.

Итак, первые необходимые меры — это дать свободу производителю, хорошо стимулировать его труд, не сдерживать инициативу.

Второе. Следует срочно, не откладывая, принять ряд решений по социальной защите трудящихся. Скажем, производственник свои личные интересы сможет отстоять и в рыночных отношениях — если, конечно, будут решены проблемы заработка, доходов, соцобеспечения. А что делать тем, кто живет за счет бюджетных ассигнований, — учителям, врачам, военнослужащим, пенсионерам, студентам? Они ведь тоже должны иметь ясность. И государство должно обеспечить им социальную защиту.

Теперь о вопросе стабилизации финансовой системы. Бюджет следует поджать, где только можно, необходимо также сократить расходы. И тогда, отпуская цены, мы не нарушим общей системы экономических реформ. Нельзя же проводить либерализацию цен сломя голову. Мы уже в третий раз сказали об отпускании цен, и нельзя допустить, чтобы сейчас, когда рынок только-только стал проявляться, его опять разнесли в пух и прах.

Теперь россияне направили пакет со своими экономическими программами всем республикам, значит, они не намерены действовать в одиночку. Верно, в такой обстановке идеальных решений нет, и не надо за это цепляться. Не стоит раздувать кадило по поводу и без повода. Но есть вещи, которые должны быть согласованы с республиками. Их надо обсуждать, это дело принципа. Россия выступила с инициативой, и уже в понедельник т. Силаев должен начать работу вместе с главами правительств республик по разработке конкретного механизма реализации экономических реформ. Причем у нас на Госсовете была такая договоренность — премьеры будут работать столько, сколько нужно, ибо главнее вопроса сегодня нет.

— Так что, Россия не намерена национализировать всю собственность Союза?

— Конечно, нет, я думаю, все эти вопросы в скором времени будут урегулированы и сняты.

Реформы надо проводить, но проводить согласованно, силами всех республик. Это касается и вопросов о ценах, вернее, о механизме выхода на свободные цены, о налогах и многих других. В каждой республике будут какие-то свои нюансы. Без них не обойтись, но должна также быть общая линия. Иначе сплошные перекосы и деформация.

— Неспроста задан Вам этот вопрос: нашему Станиславу Станиславовичу Шушкевичу приходится очень трудно в парламенте. Выступает оппозиция и говорит: последние указы Президента России ставят Беларусь и другие республики на колени, а Вы все пытаетесь убедить нас в реальности равноправного Союза. И возразить как будто трудно... Поэтому хотелось бы, Михаил Сергеевич, спросить, чем объяснить отсутствие реакции непосредственно со стороны Президента СССР на решение российского руководства? На те указы, которые сделаны в нарушение существующего порядка, союзнических обязательств, наконец?

— Моя реакция была. Я сказал: приветствую общую направленность мер и основные составные этой программы. Но тогда же я отметил, что допущен серьезный просчет относительно того, что поспешили объявить об отпускании цен, не проработав механизм.

И самое главное. У меня была беседа с Борисом Николаевичем, и я попросил прояснить, либерализация цен будет проводиться вместе с республиками или силами одной России? Он ответил — «Вместе». Это важно. И на Госсовете я сказал: принимаю к сведению заявление Президента России о том, что все будет делаться вместе с республиками. И такая работа уже ведется, при этом и через Госсовет. Так что мимо моего внимания этот вопрос не прошел.

Я думаю, что перепалку по каждому указу начинать не следует. Хотя, с другой стороны, там, где возникают принципиальные вещи, их нельзя оставлять без внимания. Это только на пользу и россиянам, и всем остальным.

— Михаил Сергеевич, Вы верно заметили насчет того, что раздувают кадило... Но не надо давать повода.

— Согласен. У этой проблемы есть и другая сторона. Те, кто принимает решения, должны понимать: если мы идем к Союзу, если мы подписали экономический договор, то надо же выдерживать общую линию.

Я думаю, что это отражает еще и другое: не все во власти Ельцина. И он испытывает огромное давление со стороны разных сил.

— На недавнем заседании в Ново-Огареве шел разговор о решении проблемы Нагорного Карабаха, которая в последнее время вошла в фазу обострения. В своем интервью Центральному телевидению Вы не исключили применение силы как одну из возможных конституционных мер недопущения разрастания конфликта в Нагорном Карабахе... Не является ли это запоздалым признанием методологической ошибки Вашей позиции в отношении решения проблем исключительно политическими методами? На протяжении всех прошлых лет Вы были сторонником ненасильственной политики. Нельзя ли считать это причиной того, что проблемы Нагорного Карабаха, Южной Осетии и других «горячих точек» приняли более острый характер?

— Я думаю, даже если мы возьмем белорусский опыт, то он показал, что ставка на силу ошибочна. В другой стране, в другое время мы живем. То, что мы делаем, — курс на демо-

(Окончание на 2-й стр.).

Народная газета

Беседа в Кремле

«...Нам сейчас надо удержаться, даже если будет очень и очень тяжело»

(Окончание. Начало на 1-й стр.).

...кратию. Если мы демократы, то и должны оставаться демократами, даже тогда, когда имеем дело с протестом в политической форме. В своем вопросе вы не совсем точно передали смысл моего выступления. Все-таки мы и на последнем Госсовете, и на предыдущем, касаясь темы Нагорного Карабаха, высказывались за мирное урегулирование конфликта. Если начнем с того, чтобы, знаете, оружием давить этих боевиков, то к чему это приведет? За спиной боевиков села, простые люди. Это будет кровавая трагедия. И гражданские люди погибнут, и солдаты. Подавить можно. Но вспомним Афганистан, что дала там сила? Вспомним Югославию, что там дало подавление? И давайте вспомним локальные события: когда мы просто охраняли порядок — это одно, когда мы начинали действовать, это приводило к драме в обществе. И это же и вы пережили в своей республике. Я ее очень хорошо знаю, я много белорусов знаю, и вообще преклоняюсь перед вашим народом. Но ведь и вас не обошла эта чаша.

— Не обошла...

— Вспомните историю с Куропатами. Я вмешивался тогда, пытался надоумить ваших лидеров—«состыкуйте это». В общем, ставку на силу нельзя делать.

Второе. Все решать нужно конституционным путем. Законы есть, и им надо следовать.

И третье. Если есть проявления в острой форме со стороны тех же боевиков—найдутся же такие, которые никому не подчиняются, это уже вольные стрелки, им уже нравится то, что они делают, вошли в роль, — в этом случае должны действовать правоохранительные органы в соответствии с законом. А в необходимых случаях — и силой. Но мы хотим все же путем политических и переговорных процессов выйти на такое согласие, которое приведет к миру в конфликтных зонах. На это направлено и такое решение — в местах, где сложилась особенно острая обстановка, будут созданы полосы или участки, которые станут контролироваться внутренними войсками. А кое-где там дислоцируются и армейские части. Это делается для того, чтобы разделить враждующие стороны, лишить возможности этих боевиков действовать в зонах, где живут люди. Они же ведь жгут, стреляют...

— Вы неоднократно принимали президентские указы по разоружению незаконно созданных формирований в тех регионах. Почему они не доводились до конца и почему те же союзные внутренние войска и армейские подразделения оказывались заложниками ситуации?

— Потому, что так действуют местные власти. Я вам должен сказать: это неправда, что все абсолютно неуправляемо. В основном, на 90 процентов, все управляемо и отражает так или иначе соответствующую позицию.

— Сегодня много говорят об ответственности Президента за судьбу Союза. Скажите, пожалуйста, если бы Вам представилась возможность все начать заново, какие принципиальные изменения в свой курс, стратегию и тактику и в последовательность этапов реформ Вы бы внесли?

— Я думаю, что в стратегии изменений не было бы. Что касается политического курса, то здесь я остаюсь приверженным своему выбору. Несмотря на все критические замечания, которые раздаются в мой адрес: и страну развалил, и социализм погубил, и Восточную Европу отдал, и т. д., — это все досужие разговоры, часто с провокационным подтекстом. Мир наш, мир восточно-европейский, вся Европа и вся планета созрели для крупных, радикальных перемен. Мир, образно говоря, беременен переменами глобального масштаба. С одной стороны, цивилизация уже на другом уровне и она сама себя лучше познала. С другой стороны, такие мощные импульсы дают реальные процессы. К жизни пробудились огромные национальные силы, которые спасают свою историю, свою культуру, свою духовность. Поглядите на те же наши республики со своей интеллигенцией, со своим мощным интеллектуальным потенциалом. Они способны и взять в руки свою судьбу, они ни в кого уже не вслушиваются, не ждут милостыни. А ведь этого же не было... Вот одна часть — по накоплению нового качества. Потом — экология. Мы оказались на грани катастрофы — проблема дефицита ресурсов, загрязнение воды, земли — все это сделало нас уязвимыми. Эти проблемы просто стучатся. Если еще добавить, что в нашем государстве функционировал тоталитарный режим, который подавлял и духовную, и экономическую, и политическую свободу, демократию, то тем более в этой стране должен был произойти крутой перелом. Хорошо, что мы смело начали. Как бы ни было трудно, нам сейчас надо удержаться, даже если будет очень и очень тяжело. Но если мы попадем в струю неизбежности, поддадимся настроениям «долой все», то мы схлопочем ситуацию совершенно непредсказуемую. Если мы удержимся, тогда вы увидите: в этом сложном обществе, где надо было сломать хребет системе и демонтировать весь этот тоталитарный режим, мы обошлись самыми минимальными потерями. Есть и другой подход: не будет Союза — будет гражданская война.

— Для нашей страны это гораздо опаснее, чем для Югославии...

— Два года назад мне приходилось говорить по ситуации на Украине. Вы знаете мою точку зрения. Пока все идет более-менее спокойно, ситуация представляется нормальной. Лично я вижу Украину как очень такую компактную, целостную республику, где все сбалансировано, где интересные регионы объединены и они сотрудничают на основе разделения труда. Вообще прекрасная республика. Но это пока все в Союзе. А теперь посмотрите, как там эксплуатируют, так сказать, идею самостийности, уже, по-моему, далеко не только в целях избирательной кампании. И посмотрите, во что это выливается. Ведь все знают, как Харьков оказался в составе Украины, когда большевики присоединили его, чтобы завоевать большинство в Раде... Вспомним Крым — это ведь тоже русская история. И если собираются отлучать Украину от Союза, что делать этим 12—15 миллионам людей? И вообще, кому это нужно? Я за самоопределение внутри Союза. Все это возможно, причем настолько возможно, что уже начинаем соображать: мы где-то забежали далеко наперед. Надо сохранять взаимодействия, ибо разрывы дорого обходятся.

Что касается просчетов в тактике, то они были, и я уже об этом не раз говорил. Мы дали экономическую свободу предприятиям и кооперативам, а у нас не было системы налогов, не было механизмов реализации ряда законов. И пошло все вразнос. И первое, что мы почувствовали, — это разрыв между ростом денежных доходов и товарной массой.

Во-вторых, нам надо было пойти на более решительные шаги по формированию новой роли республик. Мы шли к этому, но на каком-то этапе потеряли темп, и тогда на арену выдвинулись оппозиционные силы, и процесс этот пошел уже с большими потерями и издержками.

Или вот еще что — последние полтора года я видел, как укрепляется консервативный фронт, как они стремятся застопорить движение вперед. И в это время мне надо было занять более четкую позицию по объединению демократических сил. Как и в национальном вопросе.

— Позвольте перейти к «белорусскому блоку» вопросов. Вернемся к событиям конца марта этого года, к Вашему приезду в Беларусь. Почему Президент СССР и Генеральный секретарь ЦК КПСС пошел на поводу у местного партаппарата, устроившего вокруг этого визита очередной фарс? Ведь Вы знали, что собой представляют лидеры Компартии Беларуси, и тем не менее у Вас нашлось всего пять минут для выступления в парламенте суверенной республики?

— Если уж говорить о моей поездке в Беларусь, то она, прежде всего, была связана с Чернобылем. Все остальное — это уже вторично. Перед лицом чернобыльской беды все были равны — и консерваторы, и демократы. Впечатление от той поездки получил сильнейшее. Едешь по деревне — прекрасные места, только, казалось, дома отдыха устраивать, — а все брошено, людей не осталось. Поэтому в этой зоне никто свои взгляды не демонстрировал, речь шла о том, как помочь в беде.

— В то время я как раз был вовлечен в очень сильное противоборство. Помните февральские речи некоторых наших товарищей, которые предлагали засучить рукава и идти в атаку прямо с лопатой. Другие же хотели выйти им наперерез. Тогда в Беларуси я попытался, может быть, впервые развить тему согласия, тему центризма. И в интересах дела, не выступления увидели, что я отдаю предпочтение правым...

— Да, неоднозначная была реакция.

— Неоднозначная. Не думаю, что я в той речи ратовал за кого-либо. Просто я довольно увлекающаяся натура, и в политике — тоже. Главная мысль состояла в том, чтобы не дать крайностям столкнуться. Они порой сходятся, как они сошлись после путча в украинском парламенте, когда вместе с сепаратистами за самостийную голосовали и представители тех, кто был на стороне ГКЧП. Но если вы эти крайности столкнулись, то не миновать беды. И потом я так скажу: каждый регион, каждая республика должны пройти свой путь. Должна была пройти его и Беларусь. Я всегда стремился к тому, чтобы в этой республике политические процессы шли в общем демократическом русле. И вот Беларусь переминалась с ноги на ногу, а потом вдруг так рванула, что надо было уже с другой стороны советовать — взвешивайте свои действия, дорогие товарищи. И тем не менее я и сейчас уверен, что Беларусь с ее ответственностью, с ее выдержкой, которая, вообще говоря, уже в крови этого народа, сыграет и играет очень важную, незаменимую роль в объединении нового Союза, сохранении нашей общности. Мне думается, что она могла бы сделать даже еще больше, чем сейчас. И не надо стесняться говорить прямо тем, кто сегодня ведет белорусский народ. Я уверен, что мы имеем в лице белорусов горячих сторонников, которые выстрадали нашу общность своей историей.

— Михаил Сергеевич, в свое время Вы, конечно же, были хорошо знакомы со многими руководителями нашей республики. Как складываются отношения у Вас с нынешними лидерами Беларуси Станиславом Шушкевичем и Вячеславом Кебичем? В чем Ваши позиции совпадают, а где — расходятся?

— Я думаю, что о позициях спорить не время. Отмечу главное, как мне кажется: в поисках решений на этом ответственном этапе я имею в лице Председателя Верховного Совета С. С. Шушкевича и премьера В. Ф. Кебича серьезных, основательных партнеров. У меня было с ними много доверительных разговоров, между нами существует тесный контакт. Кстати сказать, я с очень большой симпатией относился к Николаю Ивановичу Дементею. Но, по-моему, он оказался заложником какого-то либерализма. И когда я прочел в одной из газет о том, что Николай Иванович заявил после путча, что Горбачев исчерпал себя психологически, я отказался поверить в это. Я ведь ему позвонил из Фороса в числе первых пяти человек, как только там включили связь. Его знаю еще с давних времен и не верю, что он способен на подлость по отношению к другим.

— Должно быть, самая большая беда Николая Ивановича в том, что он был недостаточно изощрен и сверх меры доверчив в политике.

— Для меня он таким и остается. Мы с Николаем Ивановичем, что называется, души в душу жили и работали вместе.

С белорусами у меня всегда были прекрасные отношения. Вот что мне не нравилось, так это железобетонные позиции вашего первого секретаря Минского обкома, а затем первого секретаря ЦК КПБ Анатолия Малофеева. Уж очень такой задогматизированный, весь вчерашний, властолюбивый, по-моему.

— И, кстати, единственный из членов Президиума Верховного Совета СССР, кто не подписал 21 августа решение с осуждением деятельности ГКЧП. Михаил Сергеевич, Вы очень хорошо относились к Беларуси, а у нас, помнится, активно шли разговоры о том, что Ваша родословная каким-то образом связана с нашей республикой...

— Корни по материнской линии у меня на Черниговщине, почти у самой границы с Беларусью. И у Раисы Максимовны там же живут тети по отцовской линии и две двоюродные сестры. Так получилось, что корни у нас переплелись в одной черниговской земле.

— Мы знаем, насколько трудными оказались для Вас и Вашей семьи последние месяцы. Простите за журналистское любопытство, но нас и читателей нашей газеты, которые одними из первых познакомились с книгой Раисы Максимовны «Я надеюсь...», интересует ее здоровье и здоровье всей Вашей семьи.

— Вы правы. Кто бы ни оказался на нашем месте, такое не проходит бесследно. Нагрузки колоссальные и для Раисы Максимовны и особенно для Ирины. Ирина только что была в больнице. Но все обошлось, все поправились. Все работают.

— И наш последний вопрос. В Беларуси сейчас модно прислушиваться к прогнозам астрологов. Если им верить, то в будущем Вы станете Генеральным секретарем ООН.

— Только что избрали нового Генерального секретаря, так что вакансий нет...

— Не задумывались ли Вы сами о своем будущем?

— Нет. Для меня главное сейчас, на этом ответственном этапе все свои силы положить на то, чтобы сохранить наше государство. Именно государство, а не облако в штанах, как заметил на Госсовете уважаемый мною вице-президент Казахстана. Бестолковщина и хаос нас и так по горло засосали. Мы еще можем их одолеть, если решим вопрос о государстве.

Но как бы там ни было, главные события в моей жизни уже произошли...

Вернусь к Чернобылю. Я очень хочу, чтобы прекрасный белорусский народ смог выбраться с наименьшими потерями из этой национальной беды. Нас часто упрекают — и то, мол, мы проглядели, и это. Но мы с вами только сейчас познаем эту материю. Конечно же, ужасно получается, что народ, как говорят, находится в эксперименте. Но мы использовали весь мировой опыт, который есть у МАГАТЭ, у японцев, у тех стран, которые имеют ядерные реакторы. Уже израсходовали шестнадцать или даже восемнадцать миллиардов, а еще все впереди. Беду так просто не одолеть.

Пользуясь случаем, передаю всем читателям вашей газеты, всему народу Беларуси самые добрые пожелания.

— Михаил Сергеевич, позвольте поблагодарить Вас за это интервью.

Для вас

На здароўе!

Выпуск напітку «Надзея», здольнага выводзіць з арганізма чалавека радыенукліды, распачаты на Магілёўскім заводзе напіткаў.

Навінка распрацавана навуковымі супрацоўнікамі Інстытута радыяцыйнай біялогіі АН Рэспублікі Беларусь сумесна з тэхнолагамі ВА «Магілёўхарчпрам». У яе састаў уваходзяць дзесяткі кампанентаў, якія пакуль што з'яўляюцца камерцыйнай тайнай.

У асартыменце заводскай прадукцыі з'явіліся і два напіткі, створаныя на аснове мінеральнай вады «Магілёўская»—«Беларусачка» і «Магілёўчанка», якія таксама валодаюць лекавымі ўласцівасцямі.

НА ЗДЫМКУ: ✦ Даспадобы прыйшліся Каці МАКСІМОВІЧ новыя напіткі.

Фота Сяргея ЖАЛУДОВІЧА. (БелТА).

Меркаванне

Сам-насам з вулканам

апынуўся С. Шушкевіч у Навапалацку. І не разгубіўся

Мэтавым пунктам першай паездкі па рэспубліцы нядаўна абранага Старшыні Вярхоўнага Савета Станіслава Шушкевіча стаў Навапалацк. Кірунак, можна сказаць, рызыкоўны. Становішча ў асноўнай прамысловасці горада і ў яе калектывах нагадвае вулкан, напоўнены гарачай лавай пад самы верх.

У лістападзе аб'яднанне «Нафтааргсінтэз» атрымала на 40 працэнтаў сыравіны менш, чым патрэбна. Са згоды Прэзідэнта Расіі значная частка нафты стала заставацца ў здабываючым рэгіёне, пайшла на рынак праз біржы. Зрыў паставак, немінучае павышэнне кошту сыравіны робяць рэальнай перспектывай беспрацоўе па меншай меры для пяці тысяч навапалачан. У гэтых абставінах гарадскія ўлады, кіраўнікі прадпрыемстваў вырашылі звярнуцца да парламенцкага корпуса рэспублікі і, вядома, да чалавека, які ўзначальвае гэты корпус.

З выступлення С. ШУШКЕВІЧА на ПНЗ:

— Калі мы падпісвалі эканамічныя пагадненні з іншымі рэспублікамі, то спадзяваліся, што пойдзем да рынку паступова, у аднолькавым тэмпе. Але Расія вырвалася наперад. Яе можна зразумець. Там горшыя, чым на Беларусі, агульныя эканамічныя паказчыкі, хутчэй зніжаецца ўзровень вытворчасці спажывання. Расіянам, сапраўды, чакаць нельга. Як дзейнічаць цяпер нам? Перакрыць паўночнаўсходнія граніцы? Такіх магчымасцей няма. Трэба неадкладна шукаць палітычнае вырашэнне эканамічных пытанняў. Беларусь павінна быць самастойнай, але ва ўзаемадзеянні з Расіяй. У нас ёсць дамоўленасць аб цвёрдых цэнах на нафту для рэспублік—членаў Эканамічнага саюза і аб найбольш спрыяльным гандлёвым рэжыме для тых, хто ўступіць у саюз палітычны. У той жа час зразумела, што нафты будзе менш і цана на яе пойдзе ўгору. Без набыцця гэтай сыравіны на рынкачных прынцыпах ніяк не абысціся. Доля такой нафты ў перапрацоўцы павінна быць, а атрыманыя з яе прадукты трэба пакідаць у падпарадкаванні вытворцаў.

Такім чынам, збыліся прадказанні, з якімі два гады назад уключаліся ў перадвыбарную кампанію пад дэмакратычнымі лозунгамі цяперашнія дэпутаты ад Навапалацка. Адным з пунктаў іх праграмы быў такі: пазбавіць горад ад манапольнай нафтавай залежнасці, пераходзіць на іншую сыравіну, бо традыцыйнай надоўга не хопіць. Тады да іх галасоў не прыслухаліся. Не вельмі слухаюць і цяпер, калі Л. Баршчэўскі, В. Какоўка і іншыя прапануюць стварыць транснацыянальную акцыянерную карпарацыю па здабычы нафты, кіруючыся не палітычнымі, а чыста эканамічнымі прынцыпамі. Ад таго, лічаць дэпутаты ад апазіцыі, падпіша наша рэспубліка Саюзны дагавор ці не, каштоўных выкапняў не прыбавіцца. Гэтак жа, як і згода Ельцына павялічыць пастаўкі нафты можа мець сілу толькі пэўны час, бо зноў жа будзе палітычным актам. Трэба проста неяк дабіцца, каб Расія безумоўна выконвала сваю частку двухбаковага эканамічнага пагаднення. Пры любым палітычным «надвор'і».

Непаслядоўнасць, нерашучасць у пераходзе да рыначных адносін паглыбляюць таварны крызіс, абвастраюць сацыяльную абстаноўку, выклікаюць у многіх пачуццё безвыходнасці, падрываюць давер да парламента і ўрада. Аб гэтым сведчыла і сустрэча С. Шушкевіча ў Палацы культуры нафтавікоў з народнымі дэпутатамі ад полацкай зоны, кіраўнікамі прадпрыемстваў і гаспадарак, грамадскасцю. З трыбуны і ад свабодных мікрафонаў гучалі выступленні, у якіх адчувалася жаданне «выпусціць пару», знайсці пэўнага вінаватага «наверсе», а то і выкарыстаць «дэмакратычную» магчымасць паўшчуваць аж самога Старшыню Вярхоўнага Савета.

Аднаму з прысутных захацелася папракнуць Шушкевіча ў тым, што ён, маўляў, становіцца падобным на Гарбачова, бо паступова адварочваецца ад апазіцыі. Другі заклікаў яго ўзяць на сябе яшчэ і пасаду Старшыні Саўміна і за два тыдні сфарміраваць новы ўрад. Некаторыя крытычныя (і часцей за ўсё — справядлівыя) атакі на заканадаўчы і выканаўчы органы рэспублікі былі сфармуляваны такім чынам, што здаваліся скіраванымі непасрэдна на Шушкевіча. А гэта было непрыемна, а часам балюча слухаць. Справа, урэшце, не ў дэфіцыце гасціннасці да кіраўніка парламента, які ўпершыню наведаў Навапалацк, выкраіўшы для гэтага дзень з надзвычай напружанай праграмы. Прыкра, што ад чалавека, які быў абраны на вышэйшую пасаду ўсяго семдзесят (!) дзён назад, некаторыя дэпутаты патрабавалі ледзь не пакаяння ў нядбайным кіраўніцтве дзяржавай.

Так, Вярхоўны Савет, мякка кажучы, пакідае жадаць лепшага. Дык што, Шушкевіч павінен яго знянацку разагнаць, як матрос Жалязняк Установчы сход? Так, прыняты шэраг недасканалых заканадаўчых актаў. Хіба ж Шушкевіч зрабіў іх такімі? Сапраўды, новы Старшыня парламента не пляскае ў далоні кожнай прапанове апазіцыі. Дзе, у якой краіне вы бачылі гэткае?

Ды і наогул, ці варта сапець над вухам у чалавека, які распачаў новую работу?

Трэба парадавацца за Станіслава Станіслававіча. Ён на гэтым сходзе трымаўся дастойна, сапраўды інтэлігентна, уражваў акрэсленай пазіцыяй. Не з усімі ягонымі меркаваннямі можна пагадзіцца, а асобныя, накшталт заяў аб «разгуле дэмакратыі», некалькі насцярожваюць. Але нельга не ўхваліць яго логіку, перакананасць, адкрытасць. І — смеласць. Бо, абвяргаючы рэвалюцыйны націск на вышэйшыя кіраўнічыя канструкцыі рэспублікі, ён прапануе такую эвалюцыю, ад якой яму самому, як мінімум, лягчэй жыць не стане.

З выступлення С. ШУШКЕВІЧА ў Палацы культуры нафтавікоў:

— Ужо семнаццатага снежня на сесіі я мушу паставіць пытанне аб рэарганізацыі сістэмы заканадаўчай улады па схеме: з'езд народных дэпутатаў — пастаянна працуючы Вярхоўны Савет. Трэба адмовіцца ад велізарнага парламента, у якім трыста сорак шэсць дэпутатаў. Пры такой колькасці частка з іх не ўдзельнічае ў рабоце. Таму, здараецца, і кворуму няма. Дастаткова 90 членаў Савета, але ў якасці пастаяннага рабочага органа, які набудзе патрэбную дынамічнасць. Неабходна скараціць і Прэзідыум з 27 да 11 чалавек. Далей. У нас вельмі непаваротлівы ўрад. 53 камітэты і міністэрствы, 9 намеснікаў Старшыні Саўміна — куды гэта варта? І, вядома ж, гаворка ідзе не толькі аб новай структуры, але і аб кадравых зменах. Але не трэба занадта пільна і нядобразычліва прыглядацца да біяграфій урадавых чыноўнікаў. Немагчыма стварыць на гэтым узроўні каманду высакакласных прафесіяналаў, каб ніхто з іх не быў звязаны ў мінулым з сістэмай адміністрацыйнага гаспадарання. Галоўнае — каб яны цяпер працавалі ўмела і сумленна. У крытычны перыяд пераходу да рынку нам усім востра патрэбны грамадзянскі мір, а ўраду—давер.

Калі ўспомніць, з якой праграмай выступаў С. Шушкевіч перад абраннем яго на пасаду Старшыні Вярхоўнага Савета, то трэба пагадзіцца, што ён выконвае яе даволі паслядоўна і аргументавана абараняе. Хочацца верыць, што ідэя рэканструкцыі вышэйшых органаў ажыццявіцца і не нанясе ўдар па апазіцыі або іншых плынях у парламенце. Інакш кажучы, каб не паўтарыўся лук'янаўскі варыянт «паляпшэння» Вярхоўнага Савета.

А наогул нашым парламентарыям і іх кіраўніку трэба, відаць, дзейнічаць больш радыкальна, бо час ідзе, а цярпенне і ў беларусаў не гумавае. І калі С. Шушкевіч мае рацыю, гаворачы, што мы з Расіяй на адной вяровачцы, то, мусіць, варта хутчэй браць з яе прыклад. Ісці поруч з ёй па шляху эканамічных рэформ, а не плесціся ў хвасце, спадзеючыся на ўяўны палітычны саюз. Не мы яго разбурылі. Не нам яго і ўзнаўляць...

Сяргей БУТКЕВІЧ.
г. Навапалацк.

Нам стало известно

К 1000-летию Полоцкой епархии

Будущий 1992 год станет на Беларуси годом большого общецерковного и общенационального празднества, сообщили редакции в Минском епархиальном управлении.

Научный коллоквиум, организованный Белорусской православной церковью, рассмотрел важный исторический вопрос — о начале Полоцкой епархии. По мнению ученых, именно 992 год следует считать отправной датой православия на Беларуси.

Тогда, как указывают летописи, киевский князь Владимир, уже четыре года как принявший христианство, направил сына Изяслава с его матерью Рогнедой в их родовую «отчину» — Полоцкую землю. И тогда же киевский митрополит Леонтий вместе с сыновьями князя посылал епископов «веру православную непорочно держати».

Учреждение Полоцкой епархии явилось важнейшим событием в начальной истории Беларуси. В связи с этим Министерство культуры республики поддержало инициативу сооружения памятника Рогнеде и Изяславу.

Соб. инф.

Московские новости

Прости их, Господи!

Свою мрачную известность улица Матросская Тишина приобрела среди москвичей по причине находящейся здесь тюрьмы предварительного заключения, ставшей местом содержания под стражей бывших членов ГКЧП.

Недавно вокруг зловещего здания с зарешеченными окнами, окруженного мощной пятиметровой стеной с витками колючей проволоки наверху, прошел многолюдный крестный ход, проведенный катакомбной православной церковью, возглавляемой архиепископом Московским и Кашинским Лазарем.

Духовная акция предполагала встречу с маршалом Д. Язовым, его покаяние за содеянное и отпущение грехов, которые совершили военные в августовские дни. Однако начальник тюрьмы не только не разрешил священнику встретиться с Язовым, но даже не пожелал выйти из своих апартаментов.

Это обстоятельство не помешало отслужить молебен у главного входа, освятить греховное место и попросить у Господа милости к несчастным узникам Матросской Тишины.

За слово—400 тысяч рублей

В Моссовете ожидается новый скандал. Он связан с взысканием крупной страховой суммы за оскорбление, нанесенное в общественном месте депутатскому корпусу столицы одним из коллег В. Мироновым.

Однажды на митинге народный избранник назвал Моссовет «дерьмом». Оскорбление было продублировано по телевидению.

Группа депутатов обратилась в связи с этим инцидентом в страховую компанию с требованием выплатить им компенсацию за моральный ущерб: она в свое время застраховала всех депутатов Моссовета по 1.000 рублей каждого от последствий моральных травм. Обратившиеся с заявлением депутаты посчитали ситуацию подходящей для взыскания денег. Компания намерена выполнить требования своих клиентов.

Если компенсация за моральный ущерб будет выплачена всем депутатам Моссовета, то с любителя митинговых баталий будет взыскано через суд более 400 тысяч рублей. Вот в такую копеечку может влететь одно слово, сказанное необдуманно.

Леонид ФАДЕЕВ.

Закон Рэспублікі Беларусь

Аб унясенні змяненняў у некаторыя заканадаўчыя акты Рэспублікі Беларусь па пытаннях аховы мацярынства і дзяцінства і дзяржаўнай дапамогі сем'ям, якія выхоўваюць дзяцей

Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь **пастанаўляе:**

Унесці змяненні ў наступныя заканадаўчыя акты Рэспублікі Беларусь:

1. У Кодэкс законаў аб працы Рэспублікі Беларусь, зацверджаны Законам Рэспублікі Беларусь ад 23 чэрвеня 1972 года (ЗЗ БССР, 1972 г., № 18, арт. 266; 1982 г., № 36, арт. 672; 1990 г., № 22, арт. 451);

Артыкулы 165 і 167 выкласці ў наступнай рэдакцыі:

«Артыкул 165. Водпуск па цяжарнасці і родах

Жанчынам прадастаўляецца водпуск па цяжарнасці і родах працягласцю семдзесят каляндарных дзён да родаў і пяцьдзесят шэсць (у выпадках ускладненых родаў або нараджэння двух і больш дзяцей — семдзесят) каляндарных дзён пасля родаў, з выплатай за гэты перыяд дапамогі па дзяржаўнаму сацыяльнаму страхаванню. Водпуск па цяжарнасці і родах вылічваецца сумарна і прадастаўляецца жанчыне цалкам, незалежна ад колькасці дзён, фактычна выкарыстаных да родаў»;

«Артыкул 167. Водпуск па догляду за дзіцем

Незалежна ад працоўнага стажу па жаданню жанчыны ёй прадастаўляецца водпуск па догляду за дзіцем да дасягнення ім узросту трох гадоў, з выплатай за гэты перыяд штомесячнай дзяржаўнай дапамогі, размеры і ўмовы выплаты якой устанаўліваюцца заканадаўствам Рэспублікі Беларусь.

Водпуск па догляду за дзіцем да дасягнення ім узросту трох гадоў прадастаўляецца цалкам або па частках маці дзіцяці або па меркаванню сям'і працуючым бацьку або іншым сваякам, якія фактычна ажыццяўляюць догляд за дзіцем.

Па жаданню асоб, указаных у частцы другой гэтага артыкула, у перыяд знаходжання іх у водпуску па догляду за дзіцем яны могуць працаваць на ўмовах няпоўнага рабочага часу або дома. Пры гэтым за імі захоўваецца права на атрыманне штомесячнай дзяржаўнай дапамогі.

За час водпуску па догляду за дзіцем захоўваецца месца работы (пасада).

Перыяд знаходжання ў водпуску па догляду за дзіцем залічваецца ў агульны і бесперапынны стаж работы, а таксама ў стаж работы па спецыяльнасці.

У стаж работы, які дае права на наступныя штогадовыя водпускі, час водпуску, указанага ў гэтым артыкуле, не залічваецца».

2. У артыкуле 162 Кодэкса Рэспублікі Беларусь аб адміністрацыйных правапарушэннях, прынятага Вярхоўным Саветам Рэспублікі Беларусь 6 снежня 1984 года (ЗЗ БССР, 1984 г., № 35, арт. 505; 1985 г., № 32, арт. 449; 1987 г., № 22, арт. 282):

У частцы першай словы «да трыццаці рублёў» замяніць словамі «да пяцідзесяці рублёў»;

у частцы другой словы «ад дзесяці да трыццаці рублёў» замяніць словамі «ад трыццаці да пяцідзесяці рублёў».

3. У Кодэкс аб шлюбе і сям'і Рэспублікі Беларусь, зацверджаны Законам Рэспублікі Беларусь ад 13 чэрвеня 1969 года (ЗЗ БССР, 1969 г., № 17, арт. 278; 1987 г., № 6, арт. 66):

У артыкуле 33 словы «на працягу аднаго года» замяніць словамі «на працягу трох гадоў»;

у частцы першай артыкула 81 словы «не менш 20 рублёў» замяніць словамі «не менш паловы ўстаноўленай у рэспубліцы мінімальнай заработнай платы»;

частку першую артыкула 82 выкласці ў наступнай рэдакцыі:

«Сродкі, што спаганяюцца з бацькоў на ўтрыманне дзяцей, якія знаходзяцца ў дзяржаўных дзіцячых установах, пераводзяцца на асабістыя рахункі выхаванцаў у ашчадным банку ў размерах, устаноўленых артыкулам 81 гэтага Кодэкса. У гэтых выпадках сродкі на ўтрыманне дзяцей спаганяюцца з кожнага з бацькоў, калі яны не вызвалены па закону ад унясення платы за ўтрыманне дзяцей».

4. Гэты Закон увесці ў дзеянне з моманту прыняцця.

Старшыня Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь
С. ШУШКЕВІЧ.

14 лістапада 1991 г.
гор. Мінск.

Народная газета

ЗАКОН РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

Аб замежных інвестыцыях на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь

Гэты Закон вызначае парадак ажыццяўлення замежных інвестыцый на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь і накіраваны на стварэнне ўмоў па прыцягненню і выкарыстанню сродкаў замежных інвестараў у мэтах развіцця эканомікі рэспублікі.

Палажэнні гэтага Закона дзейнічаюць на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь у прымяненні да ўсіх замежных інвестараў і прадпрыемстваў з замежнымі інвестыцыямі.

Глава I. АГУЛЬНЫЯ ПАЛАЖЭННІ

Артыкул 1. Замежныя інвестыцыі

Замежныя інвестыцыі — гэта ўкладзеныя замежнымі юрыдычнымі і фізічнымі асобамі фінансавыя і матэрыяльныя сродкі ў розныя аб'екты дзейнасці, а таксама перададзеныя правы на маёмасную і інтэлектуальную ўласнасць гаспадарніцкім суб'ектам Рэспублікі Беларусь з мэтай атрымання прыбытку (даходу) або дасягнення сацыяльнага эфекту.

Артыкул 2. Аб'екты замежных інвестыцый

Аб'ектам замежных інвестыцый на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь могуць быць:

любыя прадпрыемствы і арганізацыі, якія займаюцца дзейнасцю, не забароненай на тэрыторыі рэспублікі;

будынкі і збудаванні, маёмасць беларускіх юрыдычных і фізічных асобаў;

акцыі, банкаўскія ўклады, страхавыя полісы і іншыя каштоўныя паперы і сродкі;

навукова-тэхнічная прадукцыя;

правы на інтэлектуальныя каштоўнасці;

іншая маёмасць і набытыя маёмасныя правы, уключаючы правы на карыстанне зямлёй і іншымі прыроднымі рэсурсамі рэспублікі для ажыццяўлення сваёй дзейнасці.

Артыкул 3. Суб'екты замежных інвестыцый

Замежнымі інвестарамі на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь могуць быць замежныя дзяржавы, аб'яднанні, міжнародныя арганізацыі, замежныя юрыдычныя і фізічныя асобы, а таксама грамадзяне Рэспублікі Беларусь, якія маюць пастаяннае месца жыхарства за мяжой.

Артыкул 4. Арганізацыйна-прававыя формы і віды замежных інвестыцый

Замежныя інвестыцыі на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь могуць ажыццяўляцца ў формах:

долевага ўдзелу ў прадпрыемствах, якія ствараюцца сумесна з беларускімі юрыдычнымі і фізічнымі асобамі;

стварэння прадпрыемстваў, якія цалкам належаць замежным інвестарам;

набыцця прадпрыемстваў, будынкаў, збудаванняў, акцый і іншых каштоўных папер;

набыцця правоў карыстання зямлёй, іншымі прыроднымі рэсурсамі, а таксама іншых маёмасных правоў;

у любых іншых формах гаспадарчай і іншай дзейнасці, якія не супярэчаць заканадаўству, што дзейнічае на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 5. Прававы статус прадпрыемстваў з замежнымі інвестыцыямі і замежных інвестараў

Прадпрыемствы з замежнымі інвестыцыямі і замежныя інвестары ажыццяўляюць сваю дзейнасць у парадку, прадугледжаным законамі аб прадпрыемствах, прадпрымальніцкай і інвестыцыйнай дзейнасці, іншым заканадаўствам Рэспублікі Беларусь, з улікам палажэнняў, устаноўленых гэтым Законам і міжнароднымі дагаворамі Рэспублікі Беларусь.

Глава II. СТВАРЭННЕ І ДЗЕЙНАСЦЬ ПРАДПРЫЕМСТВАЎ З ЗАМЕЖНЫМІ ІНВЕСТЫЦЫЯМІ

Артыкул 6. Прадпрыемства з замежнымі інвестыцыямі

Пад прадпрыемствам з замежнымі інвестыцыямі разумеецца прадпрыемства, ва ўстаноўчым фондзе якога часткова (сумеснае прадпрыемства) або цалкам (замежнае прадпрыемства) выкарыстоўваецца замежны капітал.

Сумесным прадпрыемствам на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь з'яўляецца гаспадарніцкі суб'ект Рэспублікі Беларусь, устаноўчы фонд якога складаецца з долі замежнага інвестара і долі фізічных і юрыдычных асобаў Рэспублікі Беларусь.

Замежным прадпрыемствам з'яўляецца створанае ў якасці юрыдычнай асобы паводле заканадаўства Рэспублікі Беларусь прадпрыемства або арганізацыя, у якой замежныя інвестыцыі складаюць 100 працэнтаў.

Прадпрыемствы з замежнымі інвестыцыямі з'яўляюцца юрыдычнымі асобамі Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 7. Стварэнне прадпрыемстваў з замежнымі інвестыцыямі

Прадпрыемства з замежнымі інвестыцыямі можа быць утворана або шляхам яго заснавання, ці ў выніку набыцця замежным інвестарам долі ўдзелу (пая, акцыі) у раней заснаваным прадпрыемстве без замежных інвестыцый, або набыцця такога прадпрыемства цалкам.

Сумесныя прадпрыемствы ствараюцца ў форме акцыянерных таварыстваў, таварыстваў з абмежаванай адказнасцю і іншых гаспадарчых суполак і таварыстваў, а таксама ў іншых формах, якія не супярэчаць заканадаўчым актам Рэспублікі Беларусь.

Сумеснае прадпрыемства ствараецца на аснове дагавора, заключанага ўдзельнікамі гэтага прадпрыемства.

Рашэнне аб стварэнні сумеснага і замежнага прадпрыемства прымаецца яго ўдзельнікамі самастойна. У выпадку, калі беларускім удзельнікам з'яўляецца дзяржаўнае прадпрыемства або прадпрыемства грамадскага аб'яднання, рашэнне аб стварэнні сумеснага прадпрыемства прымаецца яго ўдзельнікамі са згоды ўласніка маёмасці або ўпаўнаважанага ім органа.

Рашэнне аб стварэнні сумеснага прадпрыемства з асноўнымі фондамі звыш 30 млн. рублёў у цэнах, дзеючых на момант прыняцця гэтага Закона, прымаецца ўдзельнікамі з дазволу Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь.

Асаблівасці стварэння прадпрыемства, якое цалкам належыць замежнаму інвестару, вызначаецца ў парадку, які ўстанаўліваецца Саветам Міністраў Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 8. Стварэнне даччыных прадпрыемстваў, філіялаў, іншых адасобленых падраздзяленняў і прадстаўніцтваў прадпрыемстваў з замежнымі інвестыцыямі, іх статус

Прадпрыемства з замежнымі інвестыцыямі можа ствараць за кошт уласных сродкаў ва ўстаноўленым парадку даччыныя прадпрыемствы з правамі юрыдычнай асобы, а таксама філіялы і прадстаўніцтвы на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь і за яе межамі з захаваннем умоў, прадугледжаных дзеючым на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь заканадаўствам і адпаведным заканадаўствам замежных дзяржаў.

Філіялы і прадстаўніцтвы прадпрыемстваў з замежнымі інвестыцыямі дзейнічаюць на падставе палажэнняў аб іх, якія зацвярджаюцца прадпрыемствам з замежнымі інвестыцыямі. Яны адкрываюць рахункі ва ўпаўнаважаных на тое банках. На тэрыторыі Рэспублікі Беларусь філіялы, прадстаўніцтвы і іншыя адасобленыя падраздзяленні не з'яўляюцца юрыдычнымі асобамі.

Прадпрыемствы з замежнымі інвестыцыямі, зарэгістраваныя па-за межамі рэспублікі, могуць ствараць на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь толькі даччыныя прадпрыемствы з правамі юрыдычнай асобы.

Артыкул 9. Дзяржаўная рэгістрацыя прадпрыемстваў з замежнымі інвестыцыямі і ўдзельнікаў знешнеэканамічнай дзейнасці

Дзяржаўная рэгістрацыя прадпрыемстваў з замежнымі інвестыцыямі ў якасці юрыдычнай асобы і ўдзельніка знешнеэканамічнай дзейнасці ажыццяўляецца ў Дзяржаўным камітэце Рэспублікі Беларусь па знешніх эканамічных сувязях або ў іншым упаўнаважаным на тое дзяржаўным органе, які ў дзесяцідзённы тэрмін паведамляе даныя аб рэгістрацыі Міністэрству фінансаў Рэспублікі Беларусь і Дзяржаўнаму камітэту Рэспублікі Беларусь па статыстыцы і аналізу для ўключэння іх у дзяржаўныя рэестр і рэгістр Рэспублікі Беларусь.

Банкі і іншыя фінансава-крэдытныя ўстановы з замежнымі інвестыцыямі падлягаюць рэгістрацыі ў Нацыянальным банку Рэспублікі Беларусь.

Дзяржаўная рэгістрацыя прадпрыемстваў з замежнымі інвестыцыямі ажыццяўляецца пры наяўнасці згоды мясцовага Савета народных дэпутатаў у адпаведнасці з яго кампетэнцыяй і наступных дакументаў:

1) для сумесных прадпрыемстваў:

а) пісьмовай заявы заснавальнікаў з просьбай правесці рэгістрацыю ствараемага прадпрыемства;

б) натарыяльна завераных копій устаноўчых дакументаў у двух экземплярах;

в) для беларускіх юрыдычных асобаў— натарыяльна заверанай копіі рашэння ўласніка маёмасці аб стварэнні прадпрыемства ці копіі рашэння ўпаўнаважанага ім органа, а таксама натарыяльна завераных копій устаноўчых дакументаў для кожнай беларускай юрыдычнай асобы, якая ўдзельнічае ў стварэнні сумеснага прадпрыемства;

г) дакумента аб плацежаздольнасці замежнага інвестара, выдадзенага банкам ці іншай крэдытна-фінансавай установай, якія абслугоўваюць яго (з завераным перакладам на беларускую мову);

д) выпіскі з гандлёвага рэестра краіны паходжання ці іншага эквівалентнага доказу юрыдычнага статусу замежнага інвестара ў адпаведнасці з заканадаўствам краіны яго месцазнаходжання ці пастаяннага месца жыхарства (з завераным перакладам на беларускую мову);

2) для замежных прадпрыемстваў:

а) пісьмовай заявы на рэгістрацыю ад замежнага інвестара;

б) натарыяльна заверанай копіі ўстаноўчых дакументаў (у двух экземплярах);

в) дакумента аб плацежаздольнасці замежнага інвестара, выдадзенага банкам або іншай крэдытна-фінансавай установай, якія абслугоўваюць яго (з завераным перакладам на беларускую мову);

г) выпіскі з гандлёвага рэестра краіны паходжання для замежнага інвестара (з завераным перакладам на беларускую мову).

Тэрміны рэгістрацыі прадпрыемства з замежнымі інвестыцыямі не павінны перавышаць 30 дзён з моманту падачы заявы і неабходных дакументаў на рэгістрацыю.

Прадпрыемства з замежнымі інвестыцыямі набывае правы юрыдычнай асобы з дня яго рэгістрацыі. Паведамленні аб рэгістрацыі публікуюцца ў афіцыйным друку органам, які ажыццявіў рэгістрацыю. Адмова ў рэгістрацыі можа быць абскарджана ў гаспадарчым або іншым судзе ў адпаведнасці з заканадаўствам Рэспублікі Беларусь.

Пры адсутнасці па сканчэнні аднаго года пасля рэгістрацыі дакументальнага пацвярджэння факта ўнясення кожным з удзельнікаў 50 працэнтаў, указаных ва ўстаноўчых дакументах укладаў, ва ўстаноўчы фонд, орган, які зарэгістраваў гэта сумеснае прадпрыемства, прызнае яго несапраўдным, аб чым паведамляе Міністэрству фінансаў Рэспублікі Беларусь і Дзяржаўнаму камітэту Рэспублікі Беларусь па статыстыцы і аналізу для выключэння яго з дзяржаўных рэестра і рэгістра Рэспублікі Беларусь. Інфармацыя аб выключэнні з рэестра публікуецца ў афіцыйным друку органам, які ажыццявіў яго рэгістрацыю.

У выключных выпадках тэрміны ўнясення 50 працэнтаў укладу ва ўстаноўчы фонд могуць быць падоўжаны ўдзельнікам сумеснага прадпрыемства па рашэнню Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 10. Экспертыза ствараемых прадпрыемстваў з замежнымі інвестыцыямі

На стадыі пачатку гаспадарчай дзейнасці прадпрыемстваў з замежнымі інвестыцыямі яго стваральнікі абавязаны ў выпадках і ў парадку, прадугледжаных заканадаўствам Рэспублікі Беларусь, атрымаць заключэнне санітарна-эпідэміялагічнай і экалагічнай службаў. Экспертыза і зацвярджэнне інвестыцыйных праектаў і праграм праводзяцца ў адпаведнасці з Законам «Аб інвестыцыйнай дзейнасці ў Рэспубліцы Беларусь».

Артыкул 11. Ліквідацыя прадпрыемстваў з замежнымі інвестыцыямі

Ліквідацыя і рэарганізацыя прадпрыемства з замежнымі інвестыцыямі ажыццяўляецца ў выпадках і парадку, прадугледжаных артыкуламі 106—109 Закона Рэспублікі Беларусь «Аб прадпрыемствах у Рэспубліцы Беларусь» і іншымі законамі Рэспублікі Беларусь. Ліквідацыя прадпрыемства можа ажыццяўляцца таксама ў выпадку незахавання парадку фарміравання ўстаноўчага фонду, прадугледжанага ўстаноўчымі дакументамі.

Рэгістрацыя ліквідацыі і рэарганізацыі прадпрыемства з замежнымі інвестыцыямі ажыццяўляецца зарэгістраваўшым яго органам на падставе акта ліквідацыйнай камісіі або іншага органа, які праводзіць ліквідацыю, ці рашэння ўпаўнаважанага на ажыццяўленне рэарганізацыі органа. Паведамленне аб ліквідацыі публікуецца ў афіцыйным друку органам, які яго зарэгістраваў.

Артыкул 12. Рэгламентацыя дзейнасці прадпрыемстваў з замежнымі інвестыцыямі

Прадпрыемства з замежнымі інвестыцыямі можа ажыццяўляць тыя віды дзейнасці, якія вызначаны статутам прадпрыемства. Асобнымі відамі дзейнасці, пералік якіх рэгламентуецца дзеючым на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь заканадаўствам, прадпрыемства з замежнымі інвестыцыямі можа займацца толькі на падставе спецыяльных дазволаў (ліцэнзій).

Артыкул 13. Кантроль за дзейнасцю прадпрыемстваў з замежнымі інвестыцыямі

Кантроль за фінансава-гаспадарчай дзейнасцю прадпрыемстваў з замежнымі інвестыцыямі ажыццяўляецца Міністэрствам фінансаў Рэспублікі Беларусь і Дзяржаўным камітэтам Рэспублікі Беларусь па знешніх эканамічных сувязях у частцы кантролю па захаванню статутнай дзейнасці і ў дачыненні да прадпрыемстваў з удзелам дзяржаўнай маёмасці.

Прадпрыемствы з замежнымі інвестыцыямі абавязаны прадстаўляць гэтым органам прадугледжаную заканадаўствам Рэспублікі Беларусь справаздачнасць і дакументацыю аб сваёй дзейнасці.

Кантроль за дзейнасцю банкаў з удзелам замежных інвестараў праводзіцца Нацыянальным банкам Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 14. Уклады замежных інвестараў ва ўстаноўчы фонд прадпрыемства з замежнымі інвестыцыямі

Замежныя інвестары ўносяць уклады ва ўстаноўчы фонд сумеснага прадпрыемства ў якасці замежных інвестыцый у грашовай і неграшовай форме.

Неграшовыя ўклады ацэньваюцца па ўзаемнай дамоўленасці ўдзельнікаў як у замежнай валюце, так і ў валюце, што выкарыстоўваецца на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь, з улікам цэн, якія склаліся на замежным рынку.

Пераразлік укладаў удзельнікаў у афіцыйную валюту Рэспублікі Беларусь ажыццяўляецца адпаведна ўстаноўленаму курсу абмену валюты, які дзейнічае на дзень падпісання дагавора аб утварэнні прадпрыемства, паводле заканадаўчых актаў, што вызначаюць валютнае рэгуляванне на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь.

Неграшовы ўклад павінен быць завезены з замежнай краіны або набыты ў Рэспубліцы Беларусь за канверсаваную валюту ці за валюту, якая выкарыстоўваецца на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь, калі яна атрымана ў Рэспубліцы Беларусь у выглядзе прыбытку ад замежных інвестыцый, дазволенай камерцыйнай дзейнасці, а таксама шляхам абмену канверсаванай валюты ў банках Рэспублікі Беларусь.

Замежны інвестар павінен зрабіць свой грашовы ўзнос ва ўстаноўчы фонд сумеснага прадпрыемства ў канверсаванай валюце, калі нарматыўным актам Рэспублікі Беларусь або заключаным ёю міжнародным дагаворам не прадугледжана іншае. Ён таксама мае права рабіць узнос у валюце, якая прымяняецца на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь, набытай у парадку, указаным у частцы 4 гэтага артыкула.

Артыкул 15. Ажыццяўленне экспартна-імпартных аперацый

Прадпрыемствы, ва ўстаноўчым фондзе якіх замежныя інвестыцыі складаюць больш за 30 працэнтаў, маюць права без ліцэнзій экспартаваць прадукцыю (работы, паслугі) уласнай вытворчасці. Прадпрыемства з замежнымі інвестыцыямі мае права безліцэнзійна імпартаваць прадукцыю (работы, паслугі) для ўласнай гаспадарчай дзейнасці.

Агульны парадак аднясення прадукцыі (работ, паслуг) да прадукцыі ўласнай вытворчасці прадпрыемстваў з замежнымі інвестыцыямі ўстанаўліваецца Саветам Міністраў Рэспублікі Беларусь.

Экспарт і імпарт іншай прадукцыі ажыццяўляецца прадпрыемствамі з замежнымі інвестыцыямі ў адпаведнасці з дзеючым заканадаўствам Рэспублікі Беларусь.

Парушэнне прадпрыемствам з замежнымі інвестыцыямі палажэнняў частак 1 і 2 гэтага артыкула цягне адказнасць, прадугледжаную заканадаўствам, якое дзейнічае на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 16. Умовы рэалізацыі прадукцыі

Прадпрыемства з замежнымі інвестыцыямі мае права на дагаворнай аснове вызначаць цэны на сваю прадукцыю (работы, паслугі), а таксама парадак яе рэалізацыі і выбіраць пастаўшчыкоў прадукцыі (работ, паслуг).

Артыкул 17. Распараджэнне валютнай выручкай

Валютная выручка ад экспарту ўласнай прадукцыі прадпрыемства з замежнымі інвестыцыямі, у якім доля замежнага ўдзельніка ва ўстаноўчым фондзе перавышае 30 працэнтаў, застаецца ў распараджэнні прадпрыемства за выключэннем сумы падатковых плацяжоў, якія складаюцца ў адпаведнасці з дзеючым заканадаўствам Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 18. Дагаворы аб аб'ектах інтэлектуальнай уласнасці

Прадпрыемствы з замежнымі інвестыцыямі маюць права заключаць са сваімі работнікамі дагаворы аб аб'ектах інтэлектуальнай уласнасці ў адпаведнасці з вытворчымі заданнямі, пацверджанымі дакументамі прадпрыемства.

Патэнты на вынаходніцтвы і прамысловыя ўзоры выдаюцца прадпрыемству, калі паміж прадпрыемствам і работнікам заключаны адпаведны дагавор. Гэты дагавор, разам з уступкай права на атрыманне патэнта, вызначае абавязкі прадпрыемства па забеспячэнню матэрыяльных, вытворчых і сацыяльных умоў у адносінах да работніка.

Артыкул 19. Выкарыстанне маёмасці па відах абавязацельстваў

Маёмасць прадпрыемства з замежнымі інвестыцыямі можа выкарыстоўвацца ім у якасці забеспячэння па ўсіх відах сваіх абавязацельстваў, уключаючы прыцягненне пазыковых сродкаў.

У якасці забеспячэння могуць выступаць таксама перададзеныя ўдзельнікамі ў кошт укладу ва ўстаноўчы фонд прадпрыемства маёмасныя правы на будынкі, збудаванні, абсталяванне, а таксама іншыя маёмасныя правы.

Закладзеная маёмасць можа быць рэалізавана залогатрымальнікам за валюту, якая выкарыстоўваецца на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь, і замежную валюту па дагаворных цэнах, у тым ліку на аўкцыёнах.

Артыкул 20. Працоўныя адносіны на прадпрыемствах з замежнымі інвестыцыямі

На прадпрыемствах з замежнымі інвестыцыямі вытворчыя і працоўныя адносіны, уключаючы пытанні найму і звальнення, рэжыму працы і адпачынку, умоў аплаты працы, гарантый і кампенсацый, рэгулююцца як калектыўным дагаворам (пагадненнем), так і індывідуальнымі працоўнымі дагаворамі (кантрактамі).

Пытанні аплаты працы, прадастаўлення адпачынкаў, пенсіённага забеспячэння замежных работнікаў прадпрыемства з замежнымі інвестыцыямі павінны вырашацца ў індывідуальных працоўных дагаворах (кантрактах) з кожным з іх. Іх заработная плата ў замежнай валюце можа пераводзіцца за мяжу.

Умовы калектыўнага дагавору (пагаднення) і індывідуальных працоўных дагавораў не могуць пагаршаць становішча працаўнікоў гэтага прадпрыемства ў параўнанні з умовамі, прадугледжанымі дзеючым заканадаўствам на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 21. Сацыяльнае страхаванне і пенсіённае забеспячэнне асобаў, якія працуюць на прадпрыемствах з замежнымі інвестыцыямі

Сацыяльнае страхаванне працаўнікоў прадпрыемстваў з замежнымі інвестыцыямі і іх сацыяльнае забеспячэнне (за выключэннем пенсіённага забеспячэння замежных працаўнікоў) рэгулююцца заканадаўствам, якое дзейнічае на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь.

Плацяжы на пенсіённае забеспячэнне замежных працаўнікоў прадпрыемства з замежнымі інвестыцыямі пералічваюцца ў адпаведныя фонды краін іх пастаяннага месца жыхарства на ўмовах і ў парадку, якія прадугледжваюцца ў індывідуальных дагаворах (кантрактах).

Глава III. ДЗЕЙНАСЦЬ ЗАМЕЖНЫХ ІНВЕСТАРАЎ І ПРАДПРЫЕМСТВАЎ З ЗАМЕЖНЫМІ ІНВЕСТЫЦЫЯМІ Ў БАНКАЎСКАЙ І КРЭДЫТНА-ФІНАНСАВАЙ СФЕРАХ. НАБЫЦЦЁ КАШТОЎНЫХ ПАПЕР, УДЗЕЛ У ДЗЕЙНАСЦІ БІРЖ

Артыкул 22. Банкаўскія рахункі прадпрыемстваў з замежнымі інвестыцыямі

Прадпрыемствы з замежнымі інвестыцыямі і замежныя інвестары маюць права адкрываць на тэрыторыі рэспублікі ва ўпаўнаважаных банках рахункі ў замежнай валюце, а таксама ў рублях без права пераводу сум у рублях за мяжу.

Сродкі прадпрыемстваў з замежнымі інвестыцыямі і замежных інвестараў, якія захоўваюцца на іх рахунках, выкарыстоўваюцца для ажыццяўлення імі статутнай дзейнасці, набыцця замежнай валюты па курсах, якія складваюцца ў межах дазволеных форм куплі і продажу валюты на рублі (аўкцыён, біржавы гандаль і іншыя формы). Рублёвыя сумы, якія захоўваюцца на рахунках замежных інвестараў, могуць быць таксама выкарыстаны для мэт прыватызацыі і для закупкі сыравіны, тавараў і паслуг з улікам цэн, якія склаліся на міжнародным рынку, з правам экспарту па спецыяльных ліцэнзіях. Рублёвыя сумы для мэт прыватызацыі могуць быць выкарыстаны толькі у тым выпадку, калі яны атрыманы ў выніку камерцыйна-гаспадарчай дзейнасці на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 23. Укладанне сродкаў у фінансава-крэдытныя ўстановы

Прадпрыемствы з замежнымі інвестыцыямі і замежныя інвестары могуць укладаць сродкі ў сумесныя банкі, страхавыя кампаніі, змешаныя таварыствы і іншыя фінансава-крэдытныя ўстановы, якія ствараюцца на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь. Доля замежных інвестыцый у вышэйназваных арганізацыях не павінна перавышаць 50 працэнтаў устаноўчага капіталу.

Артыкул 24. Набыццё каштоўных папер і ўдзел у дзейнасці бірж

Прадпрыемствы з замежнымі інвестыцыямі і замежныя інвестары маюць права набываць акцыі, аблігацыі, іншыя каштоўныя паперы, рабіць аперацыі па куплі-продажу замежнай валюты на валютным аўкцыёне, валютнай біржы паводле рыначнага курсу праз ўпаўнаважаныя банкі. Набыццё замежнымі інвестарамі дзяржаўных каштоўных папер ажыццяўляецца ў парадку, які вызначаецца ўпаўнаважаным на тое дзяржаўным органам.

Парадак і ўмовы ўдзелу прадпрыемстваў з замежнымі інвестыцыямі і інвестараў на валютнай, фондавай, таварна-сыравіннай і іншых біржах рэгулюецца адпаведным заканадаўствам Рэспублікі Беларусь.

Глава IV. НАБЫЦЦЁ ЗАМЕЖНЫМІ ІНВЕСТАРАМІ І ПРАДПРЫЕМСТВАМІ З ЗАМЕЖНЫМІ ІНВЕСТЫЦЫЯМІ ПРАВОЎ КАРЫСТАННЯ ЗЯМЛЁЙ І ІНШЫМІ МАЁМАСНЫМІ ПРАВАМІ

Артыкул 25. Арэнда маёмасці, зямлі і іншых прыродных рэсурсаў

Прадастаўленне маёмасці, зямлі і іншых прыродных рэсурсаў у арэнду замежным інвестарам і прадпрыемствам з замежнымі інвестыцыямі ажыццяўляецца арэндадаўцамі на падставе дагавораў у адпаведнасці з Законам Рэспублікі Беларусь «Аб арэндзе» і іншым заканадаўствам Рэспублікі Беларусь. Прадастаўленне ў арэнду дзяржаўнай маёмасці ажыццяўляецца з дазволу дзяржаўнага органа, упаўнаважанага кіраваць гэтай маёмасцю.

Артыкул 26. Удзел замежных інвестараў у прыватызацыі

Замежныя інвестары маюць права ўдзельнічаць у прыватызацыі аб'ектаў дзяржаўнай уласнасці на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь. Ім даецца права выкупу прадпрыемстваў (долі) пры адмове працоўных калектываў і іншых беларускіх суб'ектаў ад набыцця такіх прадпрыемстваў (долей) у адпаведнасці з праграмай прыватызацыі. Умовы іх удзелу ў конкурсах і аўкцыёнах па прыватызацыі вызначаюцца заканадаўствам, якое дзейнічае на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь.

Аплата кошту набываемых прадпрыемстваў і аб'ектаў незавершанага капітальнага будаўніцтва або долей удзелу можа праводзіцца як у замежнай валюце, так і ў валюце, якая выкарыстоўваецца на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь, з улікам цэн міжнароднага рынку. Сумы рахункаў у валюце, якая выкарыстоўваецца на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь, павінны быць атрыманы ў выніку гаспадарча-камерцыйнай дзейнасці на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 27. Набыццё замежнымі інвестарамі зямельных участкаў ва ўласнасць

Замежныя інвестары маюць права набыць зямельныя ўчасткі ва ўласнасць у парадку і на ўмовах, вызначаных заканадаўчымі актамі Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 28. Канцэсіі

Прадастаўленне канцэсій на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь знаходзіцца ў выключнай кампетэнцыі Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь.

Глава V. ЗАМЕЖНЫЯ ІНВЕСТЫЦЫІ Ў СВАБОДНЫХ ЭКАНАМІЧНЫХ ЗОНАХ

Артыкул 29. Стварэнне свабодных эканамічных зон і дзейнасць у іх

Парадак стварэння свабодных эканамічных зон у Рэспубліцы Беларусь і ажыццяўлення ў іх гаспадарчай дзейнасці з выкарыстаннем замежных інвестыцый і прадастаўляемыя пры гэтым ільготы, уключаючы і па падаткаабкладанню, вызначаюцца адпаведным законам Рэспублікі Беларусь.

Глава VI. ПАДАТКААБКЛАДАННЕ, ПАДАТКОВЫЯ І МЫТНЫЯ ЛЬГОТЫ

Артыкул 30. Падаткі і падатковыя льготы

Прадпрыемствы з замежнымі інвестыцыямі, а таксама замежныя інвестары плацяць падаткі у адпаведнасці з законамі Рэспублікі Беларусь і прадугледжанымі гэтым Законам ільготамі.

Прадпрыемствы, ва ўстаноўчым фондзе якіх доля замежнага інвестара складае больш чым 30 працэнтаў і ўся яго выручка ўтвараецца за кошт рэалізацыі паслуг і прадукцыі ўласнай вытворчасці, вызваляюцца ад платы падатку на прыбытак на працягу трох гадоў з моманту аб'яўлення імі прыбытку, уключаючы першы прыбытковы год.

Калі прадпрыемствы з замежнымі інвестыцыямі вырабляюць асабліва важную для рэспублікі прадукцыю, то Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь мае права згодна з устаноўленым ім спісам паменшыць яшчэ на тэрмін да трох гадоў стаўкі падатку на прыбытак на 50 працэнтаў.

Артыкул 31. Мытнае і падатковае абкладанне ўвозу маёмасці

Маёмасць, сыравіна і матэрыялы, якія ўвозяцца замежным удзельнікам для фарміравання ўстаноўчага фонду прадпрыемства з замежнымі інвестыцыямі, вызваляюцца ад платы мытнай пошліны і не абкладаюцца падаткам на імпарт.

Асабістая маёмасць, якая ўвозіцца ў рэспубліку замежнымі работнікамі прадпрыемстваў з замежнымі інвестыцыямі для асабістых патрэб, вызваляецца ад платы мытнай пошліны.

Артыкул 32. Бухгалтарскі ўлік і статыстычная справаздачнасць прадпрыемства

Прадпрыемствы з замежнымі інвестыцыямі вядуць бухгалтарскі ўлік і статыстычную справаздачнасць па правілах, якія дзейнічаюць у Рэспубліцы Беларусь.

Для мэт балансавай ацэнкі і вядзення рахункаў прадпрыемства з замежнымі інвестыцыямі ажыццяўляе пералік замежнай валюты ў рублі па курсу, устаноўленаму Нацыянальным банкам Рэспублікі Беларусь для правядзення адпаведных аперацый.

Артыкул 33. Вызначэнне падаткаў пры ліквідацыі прадпрыемства з замежнымі інвестыцыямі.

Назапашаныя актывы прадпрыемстваў з замежнымі інвестыцыямі, за выключэннем фондаў, сродкі якіх прызначаны для матэрыяльнага заахвочвання і сацыяльна-культурнага развіцця, падлягаюць падаткаабкладанню пры ліквідацыі прадпрыемства паводле іх рэшткавага кошту.

У выпадку ліквідацыі прадпрыемства з замежнымі інвестыцыямі ў перыяд яго вызвалення ад платы падаткаў або на працягу трох гадоў пасля заканчэння тэрміну вызвалення ад платы падаткаў прадпрыемства абавязана выплаціць падатак з прыбытку за той перыяд, на працягу якога яно было вызвалена ад падаткаў.

Глава VII. ГАРАНТЫІ ЗАМЕЖНЫМ ІНВЕСТАРАМ

Артыкул 34. Прававы рэжым замежных інвестыцый

Прававы рэжым замежных інвестыцый на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь не можа быць менш спрыяльны, чым адпаведны рэжым для маёмасці і маёмасных правоў, а таксама інвестыцыйнай дзейнасці беларускіх юрыдычных і фізічных асобаў за выключэннем выпадкаў, прадугледжаных заканадаўствам, якое дзейнічае на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь.

У выпадку, калі далейшае заканадаўства Рэспублікі Беларусь пагаршае ўмовы для інвестараў, то да замежных інвестыцый на працягу пяці гадоў прымяняецца заканадаўства, якое дзейнічала на момант ажыццяўлення інвестыцый.

Артыкул 35. Гарантыі ад рэквізіцыі, а таксама незаконных дзеянняў дзяржаўных органаў

Замежныя інвестыцыі ў Рэспубліцы Беларусь не падлягаюць рэквізіцыі або прымяненню мер, роўных па выніках, за выключэннем выпадкаў стыхійных бедстваў, аварый, эпідэмій, эпізаотый і іншых абставін, якія носяць надзвычайны характар.

У выпадку прыняцця органам дзяржаўнага кіравання або мясцовым органам дзяржаўнай улады акта, які не адпавядае закону або парушае правы інвестараў, страты, прычыненыя ім у выніку прыняцця гэтых актаў, кампенсуюцца па рашэнню судоў у адпаведнасці з іх кампетэнцыяй органамі, якія прынялі незаконны акт.

Пры недастатковасці сродкаў у гэтага дзяржаўнага органа страты кампенсуюцца з рэспубліканскага або мясцовага бюджэту.

Сума кампенсацый вызначаецца ў памеры фактычных страт і кампенсуецца інвестару на працягу трох месяцаў у валюце, у якой першапачаткова былі ажыццёўлены інвестыцыі.

Артыкул 36. Гарантыі пераводу даходаў і іншых сум у замежнай валюце

Замежным інвестарам гарантуецца бесперашкодны перавод за мяжу належных ім сум у замежнай валюце.

У выпадку ліквідацыі прадпрыемства замежны інвестар мае права на вяртанне сваёй долі ў маёмасці прадпрыемства ў грашовай або таварнай форме паводле рэшткавага кошту на момант ліквідацыі.

Артыкул 37. Страхаванне маёмасці

Страхаванне маёмасці і рызык прадпрыемства з замежнымі інвестыцыямі ажыццяўляецца па яго меркаванню ў любых арганізацыях, якія ажыццяўляюць страхавыя функцыі на законных падставах, калі заканадаўствам Рэспублікі Беларусь не прадугледжана абвязковае страхаванне.

Глава VIII. ВЫРАШЭННЕ СПРЭЧАК

Артыкул 38. Парадак вырашэння спрэчак

Спрэчкі паміж прадпрыемствам з замежнымі інвестыцыямі і іншымі юрыдычнымі і фізічнымі асобамі, а таксама паміж удзельнікамі такога прадпрыемства па пытаннях, звязаных з яго дзейнасцю, падлягаюць разгляду ў судах Рэспублікі Беларусь у адпаведнасці з іх кампетэнцыяй, або па дамоўленасці бакоў — у трацейскіх судах.

Калі міжнародным дагаворам або міжнародным пагадненнем, у якім удзельнічае Рэспубліка Беларусь, устанаўліваюцца іншыя палажэнні, чым тыя, якія змяшчаюцца ў гэтым Законе, то прымяняюцца палажэнні міжнароднага дагавора або міжнароднага пагаднення.

Старшыня Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь
С. ШУШКЕВІЧ.

14 лістапада 1991 г. гор. Мінск.

Пастанова Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь

Аб парадку ўвядзення ў дзеянне Закона Рэспублікі Беларусь «Аб замежных інвестыцыях на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь»

Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь **пастанаўляе:**

1. Увесці ў дзеянне Закон Рэспублікі Беларусь «Аб замежных інвестыцыях на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь» з дня яго апублікавання.

2. Даручыць Савету Міністраў Рэспублікі Беларусь да 1 лютага 1992 г.:

прывесці рашэнні Урада Рэспублікі Беларусь у адпаведнасць з указаным Законам;

забяспечыць перагляд і адмену міністэрствамі, дзяржаўнымі камітэтамі і ведамствамі Рэспублікі Беларусь, выканкомамі абласных (Мінскага гарадскога) Саветаў народных дэпутатаў іх нарматыўных актаў, у тым ліку інструкцый, якія супярэчаць указанаму Закону;

вызначыць парадак стварэння прадпрыемства, якое цалкам належыць замежнаму інвестару;

пры выкананні пункта 2 Пастановы Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь «Аб прызнанні права прыватнай уласнасці на зямлю на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь» разгледзець парадак і ўмовы набыцця замежнымі інвестарамі ва ўласнасць зямельных участкаў на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь.

Старшыня Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь
С. ШУШКЕВІЧ.

14 лістапада 1991 г.
гор. Мінск.

Закон Рэспублікі Беларусь

Аб унясенні дапаўненняў у некаторыя заканадаўчыя акты Рэспублікі Беларусь

У сувязі з прыняццем Закона Рэспублікі Беларусь «Аб міліцыі» Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь **пастанаўляе:**

Унесці наступныя дапаўненні ў заканадаўчыя акты Рэспублікі Беларусь:

1. У Крымінальна-працэсуальны кодэкс Рэспублікі Беларусь, зацверджаны Законам Рэспублікі Беларусь 29 снежня 1960 года (ЗЗ БССР, 1961 г., № 1, арт. 5):

дапоўніць Кодэкс артыкулам 170^1 наступнага зместу:

«Артыкул 170^1. Рэчавыя доказы, адабраныя ў ходзе затрымання або асабістага вобыску затрыманага на месцы злачынства

Прадметы і дакументы, указаныя ў артыкуле 78 гэтага Кодэкса, адабраныя ў ходзе затрымання або асабістага вобыску затрыманага на месцы злачынства, калі немагчыма забяспечыць прысутнасць панятых, прызнаюцца доказамі, атрыманымі ва ўстаноўленым законам парадку.

Аб адабранні ў гэтых выпадках рэчавых доказаў складаецца пратакол у парадку, устаноўленым артыкулам 175 гэтага Кодэкса»;

артыкул 171 дапоўніць часткай чацвёртай наступнага зместу:

«У выпадках затрымання асобы на месцы злачынства, калі немагчыма забяспечыць прысутнасць панятых, дапускаецца правядзенне асабістага вобыску без іх удзелу».

II. У Кодэкс Рэспублікі Беларусь аб адміністрацыйных правапарушэннях, прыняты Вярхоўным Саветам Рэспублікі Беларусь 6 снежня 1984 года (ЗЗ БССР, 1984 г., № 35, арт. 505): дапоўніць Кодэкс артыкулам 231^1 наступнага зместу: «Артыкул 231^1. Рэчавыя доказы, адабраныя ў ходзе адміністрацыйнага затрымання або асабістага надгляду затрыманага на месцы правапарушэння

Прадметы і дакументы, адабраныя службовымі асобамі ўпаўнаважаных на тое органаў у ходзе адміністрацыйнага затрымання або асабістага надгляду затрыманага на месцы правапарушэння, калі немагчыма забяспечыць прысутнасць панятых, прызнаюцца рэчавымі доказамі, атрыманымі ва ўстаноўленым законам парадку»;

частку другую артыкула 243 дапоўніць словамі «за выключэннем выпадкаў, калі немагчыма забяспечыць прысутнасць панятых (артыкул 231^1 гэтага Кодэкса)».

Старшыня Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь
С. ШУШКЕВІЧ.

14 лістапада 1991 г. гор. Мінск.

Народная газета

ПАСТАНОВА

Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь

Аб унясенні змяненняў і дапаўненняў у некаторыя заканадаўчыя акты Рэспублікі Беларусь, якія рэгулююць пытанні аднаўлення правоў грамадзян, пацярпеўшых ад рэпрэсій у 20—80-я гады

Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь **пастанаўляе:**

Унесці змяненні і дапаўненні ў наступныя заканадаўчыя акты Рэспублікі Беларусь:

1. Палажэнне аб парадку аднаўлення правоў грамадзян, якія пацярпелі ад рэпрэсій у 20—50-х гадах, зацверджанае пастановай Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь ад 21 снежня 1991 года (Ведамасці Вярхоўнага Савета Беларускай ССР, 1991 г., № 1(3), арт. 3);

пункт 4 дапоўніць абзацам трэцім наступнага зместу:

«У такім жа парадку разглядаюцца і вырашаюцца заявы грамадзян аб пакрыцці страты, у якіх у працэсе раскулачвання была адабрана маёмасць, але яны самі не падвяргаліся высяленню за межы рэспублікі»;

пункт 20 дапоўніць абзацам другім наступнага зместу:

«Аднаўленне правоў, пакрыццё страты і прадастаўленне льгот рэабілітаваным асобам праводзяцца незалежна ад часу іх рэабілітацыі, але з улікам выплат кампенсацый, праведзеных раней»;

у назве і тэксце пастановы Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь «Аб зацвярджэнні Палажэння аб парадку аднаўлення правоў грамадзян, якія пацярпелі ад рэпрэсій у 20—50-х гадах» і Палажэння словы «20—50-я гады» замяніць словамі «20—80-я гады».

2. Пастанову Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь ад 6 чэрвеня 1991 года «Аб парадку рэабілітацыі ахвяр палітычных рэпрэсій 20—50-х гадоў у Рэспубліцы Беларусь» (Ведамасці Вярхоўнага Савета Беларускай ССР, 1991 г., № 23, арт. 325):

падпункт «в» пункта 2 дапоўніць словамі «...а таксама сяляне, у тым ліку прызнаныя кулакамі, асуджаныя за няплату павышаных падаткаў і адмову ад выканання павіннасцей і работ, якія маюць агульнадзяржаўнае значэнне па артыкулу 93 і артыкулу 94 Крымінальнага кодэкса БССР 1928 года»;

пункт 2 дапоўніць падпунктам «г» наступнага зместу:

«г) асобы, незаконна змешчаныя па рашэннях судоў у псіхіятрычныя ўстановы на прымусовае лячэнне ў сувязі з узбуджэннем крымінальных спраў.

Рэабілітаваць асоб, асуджаных у перыяд з 1960 па 1988 гады па палітычных матывах за злачынствы, адказнасць за якія была адменена далейшым заканадаўствам, або незаконна змешчаных па рашэннях судоў ў псіхіятрычныя ўстановы на прымусовае лячэнне ў сувязі з узбуджэннем крымінальных спраў»;

пункт 6 пасля абзаца другога дапоўніць абзацамі наступнага зместу:

«Рэабілітаваныя асобы, а з іх згоды або ў выпадку смерці апошніх — іх сваякі маюць права на азнаямленне з матэрыяламі крымінальных і адміністрацыйных спраў. Азнаямленне іншых асоб з указанымі матэрыяламі праводзіцца ў парадку, устаноўленым для азнаямлення з матэрыяламі дзяржаўных архіваў. Выкарыстанне атрыманых звестак на шкоду правам і законным інтарэсам праходзячых па справе асоб і іх сваякоў не дапускаецца і праследуецца ва ўстаноўленым законам парадку.

Дазвол на азнаямленне з матэрыяламі крымінальных і адміністрацыйных спраў, а таксама на вяртанне далучаных да справы асабістых дакументаў дае кіраўнік органа, які ажыццяўляе архіўнае захоўванне спраў, а пры знаходжанні спраў у вядзенні ў органах пракуратуры або суда — кіраўнік органа, у вядзенні якога справа знаходзіцца на момант звароту.

Адмова ў азнаямленні са справай або ў выдачы матэрыялаў з яе, атрыманая ад кіраўніка органа, што ажыццяўляе архіўнае захоўванне спраў, можа быць абскарджана ў парадку, устаноўленым для абскарджання неправамерных дзеянняў службовай асобы, якая ўшчамляе правы грамадзян, а адмова кіраўніка органа пракуратуры або суда — у вышэйстаячую пракуратуру або суд адпаведна.

Органы дзяржаўнай бяспекі, унутраных спраў і пракуратуры абавязаны аказваць садзейнічанне сваякам і грамадскім аб'яднанням грамадзян па выяўленню месцаў пахавання асоб, расстраляных і памёршых у месцах пазбаўлення волі»;

у назве і тэксце пастановы Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь «Аб парадку рэабілітацыі ахвяр палітычных рэпрэсій 20—50-х гадоў у Рэспубліцы Беларусь» словы «20—50-х гадоў» замяніць словамі «20—80-х гадоў».

Старшыня Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь
С. ШУШКЕВІЧ.

1 лістапада 1991 г.
гор. Мінск.

Пастанова Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь

Аб зацвярджэнні Палажэння аб Камісіі пры Вярхоўным Савеце Рэспублікі Беларусь па аказанню садзейнічання ў забеспячэнні правоў ахвяр палітычных рэпрэсій 20—80-х гадоў і ўвекавечанні іх памяці

Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь **пастанаўляе:**

1. Перайменаваць Камісію пры Вярхоўным Савеце Рэспублікі Беларусь па аказанню садзейнічання ў забеспячэнні правоў ахвяр палітычных рэпрэсій 20—50-х гадоў і ўвекавечанні іх памяці ў Камісію пры Вярхоўным Савеце Рэспублікі Беларусь па аказанню садзейнічання ў забеспячэнні правоў ахвяр палітычных рэпрэсій 20—80-х гадоў і ўвекавечанні іх памяці.

2. Зацвердзіць Палажэнне аб Камісіі пры Вярхоўным Савеце Рэспублікі Беларусь па аказанню садзейнічання ў забеспячэнні правоў ахвяр палітычных рэпрэсій 20—80-х гадоў і ўвекавечанні іх памяці (прыкладаецца).

3. Прызнаць страціўшымі сілу:

Пастанову ЦК КПБ і Прэзідыума Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь ад 8 лютага 1989 года «Аб утварэнні пры Вярхоўным Савеце Рэспублікі Беларусь і мясцовых Саветах народных дэпутатаў камісій па аказанню садзейнічання ў забеспячэнні правоў і інтарэсаў рэабілітаваных і па ўвекавечанню памяці ахвяр рэпрэсій, якія мелі месца ў перыяд 30—40-х і пачатку 50-х гадоў» (ЗЗ БССР, 1989 г.,№ 7, арт. 64);

Пастанову Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь ад 29 ліпеня 1989 года «Аб утварэнні пры Вярхоўным Савеце Рэспублікі Беларусь Камісіі па аказанню садзейнічання ў забеспячэнні правоў і інтарэсаў рэабілітаваных і ўвекавечанні памяці ахвяр рэпрэсій, меўшых месца ў перыяд 30-х — 40-х і пачатку 50-х гадоў, і аб зацвярджэнні Палажэння аб гэтай Камісіі» (ЗЗ БССР, 1989 г., № 22, арт. 217).

Старшыня Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь
С. ШУШКЕВІЧ.

1 лістапада 1991 г.
гор. Мінск.

Зацверджана пастановай Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь ад 1 лістапада 1991 г.

ПАЛАЖЭННЕ

аб Камісіі пры Вярхоўным Савеце Рэспублікі Беларусь па аказанню садзейнічання ў забеспячэнні правоў ахвяр палітычных рэпрэсій 20—80-х гадоў і ўвекавечанні іх памяці

1. Камісія пры Вярхоўным Савеце Рэспублікі Беларусь займаецца пытаннямі аказання садзейнічання ў аднаўленні і практычнай рэалізацыі правоў ахвяр палітычных рэпрэсій 20 — 80-х гадоў і ўвекавечанні іх памяці.

Дзейнасць Камісіі ажыццяўляецца публічна, пры шырокім удзеле грамадскіх арганізацый, а таксама асацыяцый, іх аддзяленняў, саветаў, пярвічных груп, якія аб'ядноўваюць асоб, пацярпеўшых ад неабгрунтаваных рэпрэсій.

2. Камісія ўтвараецца з ліку народных дэпутатаў, работнікаў міністэрстваў і ведамстваў, якія займаюцца забеспячэннем правоў рэабілітаваных, праваахоўных органаў, прадстаўнікоў грамадскасці, а таксама грамадзян, якія падвергліся палітычным рэпрэсіям.

Каміся ўтвараецца Вярхоўным Саветам Рэспублікі Беларусь у складзе старшыні і членаў Камісіі.

Намеснік старшыні Камісіі і яе сакратар выбіраюцца на пасяджэнні Камісіі з наступным зацвярджэннем Вярхоўным Саветам Рэспублікі Беларусь.

3. Камісія ў сваёй рабоце кіруецца заканадаўчымі актамі Рэспублікі Беларусь і СССР, што дзейнічаюць на тэрыторыі рэспублікі, пастановамі ўрада Рэспублікі Беларусь, іншымі нарматыўнымі актамі, якія адносяцца да яе дзейнасці, а таксама гэтым Палажэннем.

4. Камісія:

— ажыццяўляе падрыхтоўку праектаў нарматыўных актаў (законаў, пастаноў) і іншых дакументаў, якія датычацца рэабілітацыі ахвяр палітычных рэпрэсій 20 — 80-х гадоў, аднаўлення і забеспячэння законных правоў і інтарэсаў рэабілітаваных грамадзян;

— вывучае пытанні, якія адносяцца да рэабілітацыі ахвяр неабгрунтаваных рэпрэсій, аналізуе гэту работу і ўносіць адпаведныя прапановы;

— арганізуе сумесна з выканкамамі мясцовых Саветаў народных дэпутатаў і архіўнымі ўстановамі персанальны ўлік асоб, пацярпеўшых у ходзе палітычных рэпрэсій;

— каардынуе работу дзяржаўных органаў, грамадскіх арганізацый і аб'яднанняў па пытаннях, звязаных з рэабілітацыяй ахвяр рэпрэсій, аднаўленнем правоў рэабілітаваных, увекавечаннем іх памяці;

— прымае прапановы дзяржаўных органаў, грамадскіх арганізацый і аб'яднанняў, прадпрыемстваў, устаноў і грамадзян па ўвекавечанню памяці ахвяр рэпрэсій і дае па іх свае рэкамендацыі;

— разглядае пісьмы, заявы і скаргі рэпрэсіраваных асоб і іх сваякоў па пытаннях рэабілітацыі, аднаўлення працоўных, жыллёвых, пенсіённых і іншых правоў гэтых грамадзян, а таксама кампенсавання прычыненага ім маёмаснага і іншага ўрону ў адпаведнасці с дзеючым заканадаўствам, аказвае садзейнічанне ў іх правільным вырашэнні, арганізуе асабісты прыём грамадзян членамі Камісіі;

— садзейнічае зацікаўленым установам і арганізацыям, а таксама грамадзянам у атрыманні матэрыялаў аб службовым і грамадскім становішчы рэабілітаваных да арышту, іх заслугах перад дзяржавай;

— аказвае неабходную дапамогу грамадзянам у атрыманні дакументаў, звязаных з іх рэабілітацыяй і кампенсаваннем ім маёмаснага і іншага ўрону;

— выказвае адпаведным органам сваё меркаванне па спрэчных пытаннях, якія ўзнікаюць у грамадзян у сувязі з рэабілітацыяй;

— запытвае ў неабходных выпадках ад праваахоўных і іншых органаў звесткі, звязаныя з вырашэннем тых або іншых пытанняў, якія датычацца рэабілітаваных асоб;

— дае рэкамендацыі савецкім і гаспадарчым органам па пытаннях, звязаных з аднаўленнем правоў і законных інтарэсаў рэабілітаваных грамадзян;

— заслухоўвае паведамленні адпаведных службовых асоб аб ходзе выканання патрабаванняў заканадаўства па рэабілітацыі ахвяр рэпрэсій, кампенсацыі ім матэрыяльнага ўрону, а таксама па аказанню іншай неабходнай дапамогі рэабілітаваным;

— падтрымлівае пастаянную сувязь з адпаведнымі камісіямі пры абласных, Мінскім гарадскім і раённых Саветах народных дэпутатаў, аказвае практычную дапамогу ў іх рабоце;

— кантралюе пытанні падрыхтоўкі і выпуску спецыяльнага выдання з мэтай увекавечання памяці ахвяр рэпрэсій, а таксама публікацыі спісаў рэабілітаваных грамадзян у мясцовых газетах і Кнігах памяці.

5. Пасяджэнні Камісіі склікаюцца па меры неабходнасці і правамоцныя, калі на іх прысутнічае больш палавіны яе складу. Усе пытанні ў Камісіі вырашаюцца простай большасцю галасоў прысутнічаючых на яе пасяджэнні членаў, пасяджэнні афармляюцца пратаколамі, якія падпісваюцца старшынёй Камісіі або яго намеснікам.

У пасяджэннях Камісіі могуць прымаць удзел прадстаўнікі сродкаў масавай інфармацыі, работнікі дзяржаўных і праваахоўных органаў, грамадскіх арганізацый і аб'яднанняў, якія маюць непасрэдныя адносіны да пытання, што абмяркоўваецца.

У неабходных выпадках Камісія можа прыцягваць да сваёй работы прадстаўнікоў навуковых і іншых устаноў, спецыялістаў розных галін ведаў.

6. Пытаннямі забеспячэння практычнай дзейнасці Камісіі займаецца старшы рэферэнт, справаводства вядзецца інспектарам.

7. Матэрыяльна-тэхнічнае забеспячэнне Камісіі ажыццяўляецца Сакратарыятам Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь.

Закон Рэспублікі Беларусь

Аб прызнанні страціўшымі сілу некаторых заканадаўчых актаў Рэспублікі Беларусь

У сувязі з прыняццем Закона Рэспублікі Беларусь «Аб мясцовым самакіраванні і мясцовай гаспадарцы ў Рэспубліцы Беларусь» Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь пастанаўляе:

Прызнаць страціўшымі сілу:

Указ Прэзідыума Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь ад 11 снежня 1984 года «Аб аддзелах і ўпраўленнях выканаўчых камітэтаў абласных, раённых, гарадскіх, раённых у гарадах Саветаў народных дэпутатаў Рэспублікі Беларусь» (ЗЗ БССР, 1984 г., № 35, арт. 514);

Закон Рэспублікі Беларусь ад 28 сакавіка 1985 года «Аб зацвярджэнні Указа Прэзідыума Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь «Аб аддзелах і ўпраўленнях выканаўчых камітэтаў абласных, раённых, гарадскіх, раённых у гарадах Саветаў народных дэпутатаў Рэспублікі Беларусь» (ЗЗ БССР, 1985 г., № 10, арт. 149);

атрыкул 6 Указа Прэзідыума Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь ад 24 ліпеня 1987 года «Аб унясенні змяненняў і дапаўненняў у заканадаўчыя акты Рэспублікі Беларусь па пытаннях дзяржаўнага арбітражу» (ЗЗ БССР, 1987 г., № 21, арт. 268);

Закон Рэспублікі Беларусь ад 30 кастрычніка 1987 года «Аб зацвярджэнні ўказаў Прэзідыума Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь аб унясенні змяненняў і дапаўненняў у некаторыя заканадаўчыя акты Рэспублікі Беларусь» у частцы зацвярджэння артыкула 6 Указа Прэзідыума Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь ад 24 ліпеня 1987 года «Аб унясенні змяненняў і дапаўненняў у заканадаўчыя акты Рэспублікі Беларусь па пытаннях дзяржаўнага арбітражу» (ЗЗ БССР, 1987 г., № 31, арт. 412);

Указ Прэзідыума Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь ад 9 сакавіка 1988 года «Аб унясенні змянення ва Указ Прэзідыума Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь «Аб аддзелах і ўпраўленнях выканаўчых камітэтаў абласных, раённых, гарадскіх, раённых у гарадах Саветаў народных дэпутатаў Рэспублікі Беларусь» (ЗЗ БССР, 1988 г., № 8, арт. 125);

Закон Рэспублікі Беларусь ад 8 красавіка 1988 года «Аб зацвярджэнні ўказаў Прэзідыума Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь аб унясенні змяненняў і дапаўненняў у некаторыя заканадаўчыя акты Рэспублікі Беларусь» у частцы зацвярджэння Указа Прэзідыума Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь ад 9 сакавіка 1988 года «Аб унясенні змянення ва Указ Прэзідыума Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь «Аб аддзелах і ўпраўленнях выканаўчых камітэтаў абласных, раённых, гарадскіх, раённых у гарадах Саветаў народных дэпутатаў Рэспублікі Беларусь» (ЗЗ БССР, 1988 г., № 11, арт. 177).

Старшыня Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь
С. ШУШКЕВІЧ.

14 лістапада 1991 г.
гор. Мінск.

ЗВАРОТ

Да грамадзянаў Рэспублікі Беларусь

Паважаныя грамадзяне Беларусі!

Апошнім часам ідуць спробы былых партапаратчыкаў рэанімаваць КПСС на Беларусі. Былымі функцыянерамі КПБ створаны і працуе так званы Ініцыятыўны камітэт па аднаўленьню дзейнасьці Кампартыі Беларусі і яе абнаўленьню. Парушаючы пастанову Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь ад 25 жніўня, не зважаючы на папярэджваньні Пракуратуры Беларусі, яны праводзяць сходы, вылучаюць дэлегатаў і рыхтуюць зьезд КПБ. Хаваючыся пад лозунгамі барацьбы за сацыяльную справядлівасьць, прысвойваючы сабе права гаварыць ад імя працоўных, яны зноў, як і ў 17-м годзе, спрабуюць увесьці народ у зман.

Каб дасягнуць сваіх мэтаў, камуністы сьпекулююць на цяжкім эканамічным становішчы, да якога яны самі давялі Беларусь. Гэтыя мэты — зусім не барацьба за «сьветлую будучыню», якую 74 гады абяцала нам камуністычная ідэалогія, зусім не сацыяльная справядлівасьць, аб якой камуністы гавораць цяпер. Карыстаючыся неабмежаванай уладай, камуністы мелі ўсе магчымасьці, каб зьдзейсьніць гэтыя абяцаньні. Маюць яны іх і зараз, бо ўся ўлада, нягледзячы на прыпыненьне дзейнасьці КПБ—КПСС на тэрыторыі Беларусі, знаходзіцца ў руках камуністычнай наменклатуры. Мэты беларускіх камуністаў зусім іншыя.

Сёньня, адчуваючы, што крэслы пад імі хістаюцца, партыйныя наменклатуршчыкі прагнуць ўратаваць нарабаваныя ў народа за гады свайго панаваньня мільярды. Мы яшчэ не ведаем, колькі грошай знаходзіцца на партыйных рахунках, бо амаль кожны дзень зьяўляюцца зьвесткі аб новых партыйных мільярдах у нашых і замежных банках. Камуністы шукаюць спосаб, як прыбраць гэтыя грошы ў сваю прыватную ўласнасьць. Іх мэта — увайсьці ў рынак, валодаючы мільярдамі, каб мы ізноў вымушаны былі наймацца да іх на працу, прадаючы свае рабочыя рукі і інтэлект.

Зараз яны сьпяшаюцца правесьці свой зьезд, каб абвясьціць аб стварэньні КПБ, якая дагэтуль юрыдычна не была аформлена, і стаць правапераемнікамі маёмасьці забароненай партыі. Па папярэдніх зьвестках, гэты зьезд рыхтуецца на канец лістапада — пачатак сьнежня. Камуністы ведаюць, што калі яны не зарэгіструюць сваю «новую» партыю да 1 студзеня, тады, згодна з законам, гэтыя мільярды пяройдуць беларускай дзяржаве.

Мы ўсе таксама павінны гэта ведаць. І мы павінны зрабіць усё магчымае, каб гэтае новае ашуканства бальшавікоў не зьдзейсьнілася. Мы лічым, што нельга больш цярпець камуністычнага хітраваньня і зьдзеку над нашым грамадзтвам. Ні зямля, ні ўласнасьць так і ня вернуты народу. Зьніклі тавары першай неабходнасьці. З-за злачыннага бязьдзеяньня камуністычнага ўраду і камуністычнага Вярхоўнага Савета нішчыцца наш рынак, вывозяцца тавары і прадукты. А ў гэты час зноў на Беларусі ўзьнікае прывід камунізму, зноў хоча распаўсюдзіцца чырвоная бальшавіцкая чума.

Управа Беларускага Народнага Фронту «Адраджэньне», кіраўніцтва рабочых страйкамаў, аб'яднанай Дэмакратычнай партыі Беларусі, Беларускай Сялянскай партыі, Беларускай Сацыял-Дэмакратычнай Грамады, Нацыянал-Дэмакратычнай партыі Беларусі, Беларускай Хрысьціянска-Дэмакратычнай Злучнасьці заклікаюць усё дэмакратычнае насельніцтва Рэспублікі Беларусь не дапусьціць незаконнага аднаўленьня дзейнасьці злачыннай арганізацыі КПБ—КПСС. Заклікаем прыхільнікаў БНФ, рабочага руху, усіх дэмакратычных і некамуністычных партыяў ва ўсіх гарадах і вёсках Беларусі прыехаць на месца, дзе адбудзецца зьезд камуністаў (аб даце і месцы зьезду будзе паведамлена), каб выказаць самы рашучы пратэст супраць аднаўленьня незаконнай дзейнасьці злачынных структураў КПСС на Беларусі.

Мы зьвяртаем увагу мясцовых органаў улады на тое, што любая падтрымка ці спрыяньне правакацыйным дзеяньням камуністаў зьяўляецца супрацьзаконнай і можа выклікаць справядлівае абурэнне грамадзянаў Рэспублікі Беларусь. Адказнасьць за магчымыя наступствы ў гэтым выпадку кладзецца на тых, хто дазволіў правядзеньне гэтага сходу.

Управа БНФ «Адраджэньне», кіраўніцтва рабочых страйкамаў, АДПБ, БСП, БСДГ, НДПБ, БХДЗ.

ЗАЯВА

выканкама Цэнтральнай Рады Беларускай Сацыял-Дэмакратычнай Грамады па праблеме раздзяржаўлення і прыватызацыі

Кіруючыся праграмнай заявай БСДГ і разумеючы, што неабходна паскорыць эканамічныя пераўтварэнні ў народнай гаспадарцы Рэспублікі Беларусь, каб пераадолець крызіс у эканоміцы і вывесці яе на нармальны шлях далейшага развіцця, выканкам Цэнтральнай Рады БСДГ разглядае раздзяржаўленне народнай гаспадаркі як праблему даўно наспелую і неадкладную. Толькі праз раздзяржаўленне можна пазбавіцца манапалізму ў эканоміцы, які прывёў да затухання гаспадарчай дзейнасці і своеасаблівага яе паралічу на Беларусі і ў былым Саюзе.

Сусветны вопыт сведчыць, што раздзяржаўленне можна ажыццявіць толькі праз перадачу дзяржаўнай маёмасці ў рукі непасрэдных вытворцаў— калектываў, кааператываў, асацыяцый і прыватных асоб. Гэта будзе служыць станаўленню змешанай эканомікі, эфектыўнасць якой даказана ў шматлікіх краінах свету. Раздзяржаўленне мае дзве ўзаемаабумоўленыя задачы. Адна з іх — праз прыватную, групапрыватную, калектыўна-прыватную ўласнасць абудзіць прадпрымальніцкі дух народа, творчую ініцыятыву, працавітасць і адказнасць працаўнікоў за вынікі сваёй працы; другая — дасягненне сацыяльнай справядлівасці. Кожны грамадзянін Рэспублікі Беларусь павінен атрымаць сваю законную долю таго багацця, якое набыта дзяржавай за кошт яго працы.

Галоўны напрамак раздзяржаўлення — прыватызацыя. Яе трэба паскараць, але не спяшаючыся. Трэба правесці вялікую галосную падрыхтоўку да гэтага працэсу, а менавіта:

1. Зрабіць інвентарызацыю і эканамічную ацэнку ўсіх асноўных і абаротных фондаў у народнай гаспадарцы рэспублікі, уключаючы і эканамічную ацэнку зямлі. Ацэнку неабходна зрабіць у доларах, рублях і тых грошах, якія будуць уведзены ў рэспубліцы, з улікам іх валютнага курсу.

2. Ажыццявіць перапіс працаздольнага насельніцтва і пенсіянераў — грамадзян Рэспублікі Беларусь з улікам працоўнага стажу і ўкладу ў народную скарбонку.

3. Вызначыць долю ўласнасці і сферы народнай гаспадаркі, якія не падлягаюць прыватызацыі.

4. Навукова ўстанавіць, якую частку належачай да прыватызацыі ўласнасці перадаць народу бясплатна ў выглядзе каштоўных папер з правам прысваення часткі будучага прыбытку, а якую — за выкуп.

5. Правесці грашовую рэформу (увесці грошы Рэспублікі Беларусь), без якой народнае дабро паплыве не ў рукі рабочых, сялян і інтэлігенцыі, а да махляроў і здабытчыкаў грошай не толькі з ліку грамадзян Рэспублікі Беларусь, але і іншых дзяржаў, дзе ўводзяцца свае грошы і існуе імкненне «сплавіць драўляныя грошы» на Беларусь, якая і да гэтага часу аніяк не абаронена ад валютнай інтэрвенцыі.

6. Заканадаўча размеркаваць уласнасць на дзяржаўную (усёй рэспублікі) і муніцыпальную (абласцей, гарадоў, раёнаў, гарадскіх пасёлкаў і г. д.). Да прыватызацыі муніцыпальнай уласнасці трэба падыходзіць вельмі асцярожна. Напрыклад, ці мае сэнс прыватызаваць зямлю і нежылы фонд, што знаходзяцца ў камунальнай (муніцыпальнай) уласнасці?

Выканкам БСДГ заяўляе пратэст супраць явачнай, падзаконнай (названай у народзе «дзікай») прыватызацыі ў адпаведнасці з «Часовым парадкам раздзяржаўлення эканомікі і прыватызацыі дзяржаўнай уласнасці Рэспублікі Беларусь», зацверджаным пастановай Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь ад 23 верасня 1991 года № 360. Гэтая пастанова ёсць ні што іншае як спроба былой наменклатуры цішком расцягнуць народнае дабро, а працоўных пакінуць ні з чым. Стыхійная прыватызацыя павінна быць прыпынена, а ўказаная пастанова Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь неадкладна адменена.

Выканкам БСДГ лічыць, што, прыступаючы да прыватызацыі, неабходна мець дакладны механізм і формы яе правядзення, што, прызнаючы прыярытэт працоўных калектываў, перадаць ім пры стварэнні акцыянерных форм вытворчасці, што пусціць праз фондавыя біржы па курсу акцый, якую частку можна прадаць грамадзянам іншых дзяржаў. Дзеля гэтага Закон «Аб грамадзянстве Рэспублікі Беларусь», не ў прыклад Закону аб дзяржаўнай мове, трэба неадкладна ўвесці ў дзеянне. Прамаруджванне адгукнецца складанымі праблемамі.

Улічваючы, што квота на жыллё ў законапраекце «Аб прыватызацыі жыллёвага фонду ў Рэспубліцы Беларусь» была ўстаноўлена з улікам пажаданняў былых партыйна-дзяржаўных колаў, якія не крыўдзяць сябе пры яго размеркаванні, забываючы рабочы люд, гэтую квоту трэба вывучыць, перагледзець у бок змяншэння, каб мець магчымасць кампенсаваць тых грамадзян, якія знаходзяцца ў дрэнных жыллёвых умовах або зусім не маюць жылля. З улікам вопыту іншых еўрапейскіх, асабліва ўсходнееўрапейскіх, краін трэба распрацаваць падыходы да перадачы дзяржаўнай маёмасці, перш за ўсё прадпрыемстваў гандлю, абслугі і г. д., прыватным асобам або сем'ям.

Выканкам БСДГ лічыць, што, бадай, самай складанай і адказнай праблемай з'яўляецца прыватызацыя зямлі. Надзяленне зямлёй і неабходнымі сродкамі вытворчасці будучых фермераў павінна адбывацца як на бясплатнай аснове, так і на аснове выкупу з мэтаю стварэння таварных гаспадарак. Трэба вызначыць як мінімальныя памеры зямельных надзелаў, так і максімальныя, не дапусціць размеркавання зямлі па колькасці едакоў, бо гэта будзе крок да ўзроўню 20-х гадоў. Усе адпрацаваўшыя на зямлі сяляне павінны атрымаць або кампенсацыю за зямлю, якую яны не могуць узяць для апрацоўкі, або—па іх жаданню — невялікія надзелы для пракармлення ў дадатак да пенсіі.

З улікам сучасных эканамічных варункаў і глыбокага аграрнага крызісу не можа ставіцца пытанне аб прыватызацыі рэнтабельных і высокарэнтабельных калгасаў і саўгасаў. Яны павінны быць арганізацыйна перабудаваны і прыстасаваны да рыначных адносін. Іх лёс у далейшым вырашаць самі сяляне. Што да прыватызацыі калгасаў і саўгасаў, якія церпяць банкруцтва пры адмене цяжкіх для грамадства датацый, то пры прыватызацыі не павінны нішчыцца фермы, двары, майстэрні, склады, ёмістасці для паліва і г. д. Усе яны павінны быць прыстасаваны для абслугоўвання фермерскіх гаспадарак, стаць элементамі новай вытворчай інфраструктуры.

Ведаючы пра абмежаванасць крыніц прыватызацыі, выканкам БСДГ лічыць, што ні частка прыбытку для пашырэння вытворчасці (бо пры арганізацыйнай перабудове яе неабходна толькі павялічыць), ні сродкі амартызацыйных адлічэнняў, прызначэнне якіх — рэнавацыя, ні заработная плата, узровень якой быў і ёсць жабрачы, не могуць быць крыніцай прыватызацыі. Выйсце адно: выкарыстоўваць для прыватызацыі зберажэнні працоўных, іпатэчны і камерцыйны крэдыт, а таксама тую частку прыбытку, якая належыць да размеркавання па акцыях і іншых каштоўных паперах.

По горячим следам

Коммунисты, назад! В окопы!

Тревожную телеграмму получила недавно «Народная газета» от координационного совета Бешенковичского отделения Объединенной демократической партии Беларуси.

Бешенковичские демократы с возмущением сообщили, что несколько дней назад вопреки постановлению Верховного Совета республики о временном приостановлении деятельности КПБ—КПСС местные коммунисты провели в зале заседаний райисполкома собрание, на котором избрали двух делегатов на съезд возрождаемой КПБ.

Прокомментировать этот факт мы попросили Генерального прокурора Республики Беларусь Николая Игнатовича:

— Аналогичную телеграмму из Бешенковичей получил и я. Более того, по нашим сведениям, подобные оргсобрания коммунистов прошли уже примерно в двадцати районах республики. Всем инициаторам таких мероприятий на первый раз вынесены прокурорские предостережения. В случае же дальнейшего игнорирования решения парламента Беларуси организаторы возрождения структур КПБ будут наказаны в административном порядке.

Кстати, намечавшийся на сегодня в Доме культуры «Минскпромстроя» съезд «старых-новых» коммунистов переносится на 14—15 декабря. Инициаторы созыва форума новой политической партии социалистической ориентации (именно так предпочитают сейчас именовать реанимируемую КПБ ее спасители) решили все-таки прекратить «шутки» с законодателями и подождать, какой вердикт вынесет Компартии Беларуси сессия Верховного Совета республики, которая начнет работу 10 декабря.

Итак, коммунисты республики вернулись в окопы. Выйдут они оттуда с пением «Интернационала» или же с поднятыми руками, теперь во многом будет зависеть от белорусского парламента.

Николай ДЕБЕЛО.

Закон Рэспублікі Беларусь

Аб прызнанні страціўшымі сілу некаторых заканадаўчых актаў Рэспублікі Беларусь

У адпаведнасці з Законам Рэспублікі Беларусь «Аб мерах прымусовага ўздзеяння ў адносінах да хранічных алкаголікаў і наркаманаў, якія сістэматычна парушаюць грамадскі парадак або правы іншых асоб» Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь **пастанаўляе:**

Прызнаць страціўшымі сілу:

Указ Прэзідыума Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь ад 1 верасня 1959 года «Аб узмацненні барацьбы з п'янствам і самагонаварэннем» (ЗЗ БССР, 1959 г., №11, арт. 206);

Закон Рэспублікі Беларусь ад 20 лістапада 1959 года «Аб зацвярджэнні Указа Прэзідыума Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь «Аб узмацненні барацьбы з п'янствам і самагонаварэннем» (ЗЗ БССР, 1959 г., № 16. арт. 262);

Указ Прэзідыума Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь ад 1 жніўня 1974 года «Аб прымусовым лячэнні і працоўным перавыхаванні хранічных алкаголікаў» (ЗЗ БССР, 1974 г., № 35, арт. 577; 1982 г., № 36, арт. 673; 1985 г., № 32, арт. 449; 1986 г., № 28, арт. 429);

Палажэнне аб лячэбна-працоўных прафілакторыях для хранічных алкаголікаў, зацверджанае Указам Прэзідыума Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь ад 1 жніўня 1974 года (Ведамасці Вярхоўнага Савета Беларускай ССР, 1991 г., дадатак да № 6 (8);

Пастанова Прэзідыума Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь ад 1 жніўня 1974 года «Аб парадку прымянення Указа Прэзідыума Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь ад 1 жніўня 1974 года «Аб прымусовым лячэнні і працоўным перавыхаванні хранічных алкаголікаў» (Ведамасці Вярхоўнага Савета Беларускай ССР, 1991 г., дадатак да № 6 (3));

Указ Прэзідыума Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь ад 31 кастрычніка 1974 года «Аб прымусовым лячэнні і працоўным перавыхаванні хворых наркаманіяй» (ЗЗ БССР, 1974 г., № 31, арт. 497; 1986 г., № 28, арт. 364; 1987 г., № 22, арт. 282);

Палажэнне аб лячэбна-працоўных прафілакторыях для хворых наркаманіяй, зацверджанае Указам Прэзідыума Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь ад 31 кастрычніка 1974 года (Ведамасці Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь, 1991 г., дадатак да № 6(8));

Пастанова Прэзідыума Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь ад 31 кастрычніка 1974 года «Аб парадку прымянення Указа Прэзідыума Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь ад 31 кастрычніка 1974 года «Аб прымусовым лячэнні і працоўным перавыхаванні хворых наркаманіяй» (Ведамасці Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь, 1991 г., дадатак да № 6 (8));

Закон Рэспублікі Беларусь ад 25 снежня 1974 года «Аб зацвярджэнні Указа Прэзідыума Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь «Аб прымусовым лячэнні і працоўным перавыхаванні хранічных алкаголікаў» (ЗЗ БССР, 1974 г., № 36, арт. 608);

Закон Рэспублікі Беларусь ад 25 снежня 1974 года «Аб зацвярджэнні Указа Прэзідыума Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь «Аб прымусовым лячэнні і працоўным перавыхаванні хворых наркаманіяй» (ЗЗ БССР, 1974 г., № 36, арт. 610);

Палажэнне аб лячэбна-выхаваўчым прафілакторыі для хворых наркаманіяй, зацверджанае Указам Прэзідыума Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь ад 22 верасня 1986 года (ЗЗ БССР, 1986 г., № 28, арт. 364; 1987 г., № 22, арт. 282).

Старшыня Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь
С. ШУШКЕВІЧ.

14 лістапада 1991 г.
гор. Мінск.

Закон Рэспублікі Беларусь

Аб унясенні дапаўнення ў Закон Рэспублікі Беларусь «Аб Савеце Міністраў Рэспублікі Беларусь»

Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь **пастанаўляе:**

1. Утварыць Міністэрства па справах абароны Рэспублікі Беларусь.

2. Артыкул 25 Закона Рэспублікі Беларусь ад 20 чэрвеня 1979 года «Аб Савеце Міністраў Рэспублікі Беларусь» (ЗЗ БССР, 1979 г., № 18, арт. 296; 1990 г., № 21, арт. 370; Ведамасці Вярхоўнага Савета Беларускай ССР, 1991 г., № 10 (12), арт. 117; № 28, арт. 424) пасля слоў «Міністэрства лёгкай прамысловасці Рэспублікі Беларусь» дапоўніць словамі «Міністэрства па справах абароны Рэспублікі Беларусь».

Старшыня Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь
С. ШУШКЕВІЧ.

15 лістапада 1991 г.
гор. Мінск.

НАРОДНАЯ ГАЗЕТА

Зрабіце свой выбар, грамадзяне!

Віталь КОШАЛЕЎ:

«Я—ДОКТАР. І ТАМУ ВЕДАЮ, ЯК ДАПАМАГЧЫ ЛЮДЗЯМ...»

Па праўдзе кажучы, зараз на кожнага жадаючага заняць свабоднае месца ў беларускім парламенце глядзіш, як на дзівака. Асабліва калі чалавек мае добрую працу, умелыя рукі, разумную галаву. Чаго ж нялёгкая нясе яго ў палітыку, ад якой у людзей ужо зводзіць сківіцы? Хіба не ведае бедалага, што на выбарчыя ўчасткі людзей сёння можна заманіць хіба толькі бясплатным півам?..

— Ведаю, ведаю ўсё, — уздыхае мой субяседнік, кандыдат у народныя дэпутаты Вярхоўнага Савета Беларусі па сталічнай Грушаўскай акрузе № 14 Віталь Кошалеў.— Але ж пры такой грамадзянскай пазіцыі мы ніколі лепш жыць не будзем. Не працуе на поўную моц парламент — буксуе і наша жыццё. Так што, хаця апатыю людзей можна зразумець, канструктыўнага ў такім байкоце мала. Якое ж гэта будзе ў нас народаўладдзе, калі сам народ абыякавы да таго, каго выбірае ў органы ўлады?!

— Дык толку пакуль што ад абраных мала...

— А што ж вы хацелі: з пекла — ды ў рай?! Не, так не бывае. Я, напрыклад, таксама не веру, што наш сённяшні Вярхоўны Савет вельмі дзеяздольны — такі, як і мы самі. ні больш, ні менш. Але ж пасля выбараў рукамі ўжо не махаюць. І разганяць яго, як таго многія патрабуюць, — не выйсце. Безуладдзе яшчэ нікому не дапамагала, асабліва ў цяжкія часы. Так што наш парламент, лічу, трэба рэфармаваць знутры, «уліваючы» у яго новыя сілы, не звязаныя з догмамі розных «класікаў».

— Каб не апарыць часам нос, паспадзяваўшыся толькі на свой розум. Палітыка — справа тонкая...

— ...Але не танчэй за жыццё. Я — доктар і таму ведаю, што гавару. Мне, прынамсі, не вельмі зразумелыя заклікі да стварэння так званага прафесійнага парламента. Што, там павінны быць адны юрысты? Шырэй трэба глядзець. Галоўнае, па-мойму, для парламентарыя — уменне бачыць сітуацыю, рабіць аб'ектыўны аналіз, ставіць дыягназ і лячыць хваробу. Гэта мая пастаянная праца і таму, спадзяюся, такі доктарскі вопыт спатрэбіцца і ў палітыцы.

— Наколькі я ведаю, вы добра пакаштавалі гэтай палітыкі, калі абаранялі літоўскі парламент у тую, дагэтуль памятную трывожную зіму 1990 года...

— Было такое. Я здаўна прыглядаўся да працэсаў, якія ішлі ў Прыбалтыцы, рабіў аналіз і бачыў, што да незалежнасці рана ці позна прыйдзем і мы, беларусы. Ад грамадзянскай пазіцыі кожнага ў тыя дні залежала многае. Адседжвацца па хатах не было як. Справа ж ішла да замаху на агульначалавечыя каштоўнасці. Рабы шчаслівае жыццё ніколі не пабудуюць. А свабода і дэмакратыя нацыянальных межаў не маюць.

— Каб жа так... А то ж куды ні зірні зараз — вайна, стрэлы, кроў...

— Разумею. Паверце, наша прафесія таксама вучыць быць прагматыкам, рэальна глядзець на жыццёвыя з'явы. І за хірургічны нож брацца калі трэба.

А кроў льецца зараз, па-мойму, у краіне якраз таму, што замест таго, каб цярпліва і загадзя рабіць прафілактыку многіх сацыяльных з'яў, іх рэжуць, як кажуць, па жывому. Вось вам і кроў. Таму нашу Беларусь ад такога варыянта трэба ўтрымаць усімі сродкамі. А яны яшчэ ёсць, сітуацыя ў нас паддаецца кантролю, яе можна прагназіраваць. Гэта многае значыць.

— Ну, і які б дыягназ нашай Беларусі паставіў бы зараз доктар Кошалеў?

— Ёсць такая хвароба, з якой я часта сустракаюся ў практыцы, пад назваю «чырвоная ваўчанка». Знешне чалавек быццам яшчэ нічога, толькі месцамі на целе высыпы, а на самай справе — усё нутро ў яго ўжо безнадзейнае. Калі толькі мазаць гэтыя высыпы, а не лячыць нутро, увесь арганізм, — фатальнага зыходу не пазбегнуць.

Амаль такі б дыягназ я паставіў бы зараз і рэспубліцы. Без карэнных рэформаў не абысціся, як бы цяжка гэта ні было. І не трэба нам зноў выдумляць кола: асноўныя этапы такога шляху прайшла Польшча, праходзіць Прыбалтыка, іншыя краіны. Ёсць вопыт, які трэба не баяцца ўзяць, ёсць відавочныя памылкі, якіх нам паўтараць не трэба. І таму мая перадвыбарчая праграма простая:

▲ захаванне здароўя і жыццёвага ўзроўню тых, хто найменш абаронены ва ўмовах рынку: пенсіянераў, інвалідаў, дзяцей;

▲ магчымасць зарабіць кожнаму столькі, колькі дазваляюць здольнасці;

▲ вяртанне традыцыйных агульналюдскіх каштоўнасцей, адраджэнне культуры і гістарычнай спадчыны Беларусі, усіх нацыянальнасцей рэспублікі;

▲ забеспячэнне ўдзелу кожнага ў працэсе раздзяржаўлення маёмасці, спыненне «дзікай прыватызацыі» на карысць былой наменклатуры;

▲ рэформа сістэмы аховы здароўя на прынцыпах страхавой медыцыны;

▲ абарона чалавека ад вынікаў Чарнобыля, хімізацыі і іншага гвалту над прыродай.

— Ну, і яшчэ такое пытанне. Як сталася, што доктара вылучае ў кандыдаты быццам бы далёкае ад вашых інтарэсаў Таварыства беларускай мовы?

— Яно для мяне не далёкае. Я проста вельмі люблю Бацькаўшчыну, хачу ведаць пра яе ўсё. І таму маім захапленнем заўсёды была гісторыя. Доўга вывучаў сімволіку Беларусі, сабраў багаты матэрыял. Частка яго, дарэчы, была выкарыстана і пры падрыхтоўцы артыкула для «Народнай газеты».

Словам, у мяне ёсць пра што пагаварыць з гісторыкамі ды навукоўцамі па гэтаму пытанню...

— Нешта, здаецца, надта аптымістычнае інтэрв'ю ў нас з вамі атрымліваецца. Таму на заканчэнне давайце яшчэ трохі пасумуем: што найбольш вярэдзіць доктарскую душу?

— Ды рознае. Хваробы, якіх у цывілізаваных краінах даўно не ведаюць, вялікі траўматызм, абыякавасць да людскога здароўя. А яшчэ — наша палітычная раўнадушнасць. Я вось нядаўна прайшоўся па сваім раёне і дагэтуль не магу супакоіцца. Многія жыхары нават не ведаюць, што яны не маюць у парламенце свайго дэпутата, які б мог абараніць іх інтарэсы ў вярхоўным органе ўлады! Як жа тады спадзявацца на лепшае жыццё?!

Эх, Віталь Клаўдзіевіч... Вашу б занепакоенасць — ды ўсім нам.

Павел СТАСЕВІЧ.
Фота Сяргея ГРЫЦА.

Спытайце Юру / Спросите Юру

Глядзі, Кардэн, — зайздросць!

Юрась, скажы, дзе можна набыць мужчынскую кашулю з вышытым беларускім арнаментам? Колькі яна каштуе, калі прадаецца?

Паўлюк ГАРБАЦЮК.

Камянецкі раён.

А якая, Паўлюк, табе патрэбна кашуля: таннейшая ці даражэйшая? Дырэктар вытворча-мастацкага камбіната Саюза тэатральных дзеячаў Беларусі Станіслаў Асіпацкі паведаміў: звычайная ільняная кашуля каштуе 100 рублёў. Але калі ты не пашкадуеш з паўтысячы, то тутэйшыя ўмельцы пашыюць табе рэч, перад якой ахне і сам Кардэн. Яе адразу хоць на выставу ці пад музейнае шкло, бо яна будзе адзінай і непаўторнай, і захоўваць стылістычныя асаблівасці Камянецкага раёна. Дарэчы, удзельнікам мастацкай самадзейнасці заказ можна зрабіць і праз свой аддзел культуры. А вось прыватным асобам трэба звяртацца непасрэдна ў Мінск на Старавіленскі тракт, 88. Спытайце дырэктара камбіната і падрыхтуйце грошы. Не пашкадуеце.

Поездом в Москву? Спросите «мафию»

Слышал, что в Минске развила бурную деятельность железнодорожная мафия и купить билет до Москвы в кассе почти невозможно.

Петр ИВАНЧУК.

г. Минск.

Так точно, она самая. Видел лично: мужского пола, 16 лет от роду, учится в одной из минских средних школ. 22 ноября продал семь железнодорожных билетов до Москвы, скупленных в предварительных кассах. Заработал на этом 210 рублей на кино и мороженое.

Да, любим мы таинственное. Ранее мерещился призрак коммунизма, теперь грезится мафия. В Белорусском управлении внутренних дел на транспорте в призраков не верят— уважают факты. А они говорят —щупальца мафии тут ни при чем. Есть нечестные на руку проводники и кассиры, отдельные граждане, спекулирующие железнодорожными билетами на Москву и на поезда южного направления. Занятие это, с точки зрения Уголовного кодекса, безопасное. Ведь билет, с точки зрения буквы закона, не является материальной ценностью. Так, бумажка. И пока законодатели спят, изобретательные люди не дремлют, используя прорехи в уголовном праве себе на корысть.

Увы—никак нет!

Моего сына в июне 1991 года призвали в армию, и сейчас он заканчивает учебку в Литве. Скажите, может ли он перевестись служить в Беларусь, ведь теперь все белорусы могут по желанию проходить службу в республике?

Эдуард КАМСКИЙ.

г. Гомель.

Я тоже так думал, накручивая телефонный номер пресс-центра Белорусского военного округа. Оказалось, не все. С точки зрения военной логики, призванные Горбачевым и Язовым граждане Беларуси должны дослужить на старом месте... Перевод в Беларусь можно оформить в исключительных случаях по семейным обстоятельствам. А вот нынешние призывники уже будут иметь право выбора. По своему армейскому опыту скажу, что гораздо легче переносить тяготы подальше от родного дома: крамольных мыслей гораздо меньше в голову лезет да и свет повидаешь, ведь Литва — уже заграница.

Что Джон не сносил, Иван доносит

Столичный универмаг «Звезда» низко пал — торгует гуманитарной помощью, да еще поношенной. Как не стыдно?

Светлана УРГЕНЧИК.

Молодечненский р-н.

Довольно слухов. Редакционный телефон уже разрывается от негодующих звонков по этому поводу. Я поехал и узнал, что никакая это не гуманитарная помощь. Просто работникам окружного универмага «Звезда» надоело пугать горожан пустотой прилавков. Взяли и заключили с фирмой «Евро энтерпрайз лимитед» контракт на поставку ношеных импортных товаров (обувь, одежда).

Успех превзошел все ожидания. Магазин снова вспомнил утренние штурмы и покупателей, чертящих номер очереди на ладони. Только за первые два дня торговли выручка превысила 25 тысяч рублей. Однако не обошлось и без эксцессов. Обозленные тотальным дефицитом горожане, по привычке хватая по нескольку пар импортных обносков, не забывают при этом ругнуться в адрес продавцов. На что те философски замечают: не хочешь — не бери.

Адказ-карацелька

Марыне ШУТАВАЙ (г. Брэст).

Калядны пост пачаўся 28 лістапада і працягнецца 40 дзён. У гэтыя дні веруючыя адмаўляюцца ад ужывання мясной і малочнай ежы і цалкам пераходзяць на ежу расліннага паходжання (агароднiна, садавіна, хлеб, грыбы, ягады і г. д.), а таксама рыбу (акрамя серады і пятніцы). Для іх гэта — частка духоўнага жыцця. Для нас, на жаль, проста дыета.

Пишите письма!

ЗАРУБЕЖЬЕ

Из кафе—в банк

БОГОТА. Миллионы долларов и драгоценная бижутерия выкрадены из Сельскохозяйственного банка в столице Колумбии. Грабители прорыли 14-метровый подземный ход из ближайшего кафе, пробили стальную стену подвала и очистили все частные сейфы.

Виновен? Отвечай

ВАШИНГТОН. Верховный суд США, основываясь на федеральных законах о правах человека, единогласно принял постановление, позволяющее привлекать представителей органов власти к ответственности за ущерб, нанесенный ими при исполнении служебных обязанностей. Постановление суда лишает представителей власти абсолютного иммунитета, которым по-прежнему будут обладать президент США и судьи, исполняющие официальные обязанности.

(«Народная газета»—ТАСС).

Необычный приговор

Окружной судья из штата Техас признал местного жителя Джеймса Ван Дейка виновным в непредумышленном убийстве некого Пола Митчела.

Ван Дейк в качестве наказания должен каждый год возлагать цветы на могилу погибшего в годовщину его смерти.

Человек, который никогда не ел

Как сообщило агентство ЮПИ, в техасском городе Хьюстоне в 20-летнем возрасте скончался некий Джейсон Уайт, который, пожалуй, будет занесен в Книгу рекордов Гиннесса, поскольку за всю свою жизнь не принимал ни грамма твердой или жидкой пищи.

Уайт родился с врожденным пороком желудка и дотянул до 20-летнего возраста исключительно на внутренних инъекциях.

666—цифра нечистой силы

Министерство транспорта Великобритании распорядилось заменить на новые все автомобильные номерные знаки, начинающиеся с цифр 666, поскольку это число с библейских времен ассоциируется с происками дьявола.

Представитель управления регистрации автомобилей заявила, что ее ведомство получает множество писем с просьбой заменить несчастливые номера. Один из обладателей «трех шестерок» написал, например, что на его машину напала бешеная лисица, а разные птицы 22 раза бились о лобовое стекло. Некий арестованный убийца сообщил на следствии, что пошел на преступление под влиянием бесовской силы, исходящей от его «трехшестерочного» автомобильного номера.

Власти решили проблему раз и навсегда: номеров с тремя шестерками отныне на английских дорогах не будет.

1 декабря — Всемирный день борьбы со СПИДом

Не махайте беспечно рукой,

потому что угроза уже ходит за нами по пятам...

Так устроен человек, что всегда думает: беда со мной не случится. Беды же подкарауливают нас на каждом шагу. Новая угроза — СПИД...

Вирус иммунодефицита человека (ВИЧ) поражает клетки иммунной системы. И тогда обычная простуда может вызвать смертельную болезнь.

Проникнув в организм человека, вирус вначале никак себя не проявляет, а постепенно расселяется по различным органам и тканям. Человек уже заражен, но выявить это практически невозможно. Здоров, но опасен для окружающих. Эта стадия может длиться месяцы и годы, и лишь когда появятся видимые признаки болезни — вздутие лимфатических узлов, худоба, мучнистый оттенок кожи, повышенная температура, держащаяся месяцами «без причин», поносы, кашель, слабость, потливость — тогда ясно: спасения нет. Дальше—больше. Под действием вируса у больного появляются злокачественные опухоли или развиваются различные инфекционные процессы. Одинаковых организмов нет, каждый борется по-своему, но исход всегда трагичен.

Пока нет лекарств, убивающих вирус, нет вакцины, предупреждающей заболевание. Заражение же происходит несколькими путями: половым, через зараженную кровь и ее препараты и от матери к ребенку.

Любой человек может заболеть СПИДом, пользуясь нестерильными инструментами при введении лекарственных препаратов и при обычной стрижке в парикмахерской.

Специалисты полагают, что число людей, зараженных этой болезнью в 30—50 раз больше, чем выявлено. Большинство зараженных — молодые люди, которые не подозревают о своем заболевании. Их численность ежегодно увеличивается примерно вдвое. По прогнозам ученых, в течение 6—10 лет половина из них заболеет СПИДом, а примерно через год после начала активной формы они умрут. Половина младенцев, родившихся от зараженных СПИДом матерей, станут носителями вируса и погибнут, так и не переступив порог школы.

Как ни банально это звучит, но лучшим оружием в борьбе со СПИДом является поведение, образ жизни каждого из нас и общества в целом. Это вовсе не значит, что надо отказаться от дарованной человеку радости физической любви. Не будем ханжами. Но единобрачие, супружеская верность, отказ от случайных половых связей практически гарантируют: встретиться с этой чумой нашего века вам не придется.

Наталья РОССА,
заведующая диспансерным отделом Республиканского центра по профилактике и борьбе со СПИДом.

КСТАТИ...

Руководители ведомств, учреждений, организаций могут оказать материальную поддержку Республиканскому центру по профилактике и борьбе со СПИДом в осуществлении профилактики СПИДа в республике.

Открыт инвалютный счет БелантиСПИД—933591065 в Белвнешэкономбанке. Рублевый счет—361603 в городской дирекции Минскбизнесбанка, фонд АнтиСПИД. Присоединяйтесь к усилиям всего человечества в борьбе со СПИДом!

Вам збіраюцца паказаць...

«БЕС»

Так называецца новая каляровая мастацкая кінастужка, створаная кінематаграфістамі мінскай відэакінастудыі «Арцель Ф».

У цэнтры кінаапавядання — сатырычная галерэя каларытных і яркіх партрэтаў насельнікаў вялікай камунальнай кватэры.

Галоўныя ролі выконваюць Аляксандр Ткачонак, Віктар Ракаў, Алена Кучарэнка, Мая Булгакава, Ніна Усатава, Валянцін Букін, Сямён Марозаў.

«МАНКУРТ»

Новая каляровая мастацкая кінастужка з такой назвай створана на кінастудыі «Туркменфільм» пры ўдзеле кінематаграфістаў Турцыі і Лівіі.

У аснову сцэнарыя карціны, пастаўленай рэжысёрам Хаджакулі Нарліевым, пакладзены раман Чынгіза Айтматава «И дольше века длится день». Ягоны сюжэт, як, дарэчы, і большасць сюжэтаў пісьменніка, — прытча. Гэта фільм — пра людзей, якія забылі свае карані, ператварыліся ў людзей без роду-племені, і пра тое, што чалавецтва без памяці — свет без будучага.

У галоўных ролях заняты Тарык Тарджан, Мая Газель Айменава, Йылмаз Дуру, Хаджадурды Нарліеў.

«ЧАС СЛУГ»

Гэтую каляровую мастацкую кінастужку знялі чэха-славацкія кінематаграфісты. Аўтар сцэнарыя і рэжысёр — Ірэна Паўласкова.

Гераіня карціны — Дана — перажыла цяжкую асабістую драму. Сябры Ленка і Мілан спрабуюць вывесці яе са стану глыбокай душэўнай дэпрэсіі. У іх жа ў асабістым жыцці ўсё ў поўным парадку — яны кахаюць адзін аднаго. І вось, каб адпомсціць свайму score былому палюбоўніку Марэку, Дана вырашае выйсці, фіктыўна, праўда, замуж за... Мілана...

У фільме здымаліся Івана Хілкова, Карэл Родэн, Ітка Асцерава.

Пасля падзеі

Справа не ў шыльдзе. Але і ў ёй, дарэчы, таксама...

Учора ў Мінску адбылася прэзентацыя Беларускай акадэміі мастацтваў. Менавіта такі пачэсны, доўгачаканы статус атрымаў ад урада Рэспублікі Беларусь Дзяржаўны тэатральна-мастацкі інстытут.

Зрэшты, рэарганізацыя розных дзяржаўных устаноў сёння адбываецца ледзь не кожны дзень, а жыццё наша, на жаль, у лепшы бок не мяняецца. Не дзіўна, што і да агульнадзяржаўных, і да лакальных перабудоў большасць людзей ставіцца скептычна. Пэўная доля скептыцызму наконт рэарганізацыі БДТМІ ўзнікла і ў мяне. Таму развеяць гэтыя сумненні я папрасіў рэктара Беларускай акадэміі мастацтваў Васіля ШАРАНГОВІЧА.

— Васіль Пятровіч, чым абумоўлена неабходнасць рэарганізацыі інстытута ў акадэмію. Ці, можа, гэта звычайная змена шыльды?

— Так, і шыльду нам даўно трэба было змяніць, бо назва інстытута зусім не адпавядае ягонай сутнасці. Мяркуйце самі, тэатральна-мастацкі наш інстытут назвалі яшчэ ў 1953 годзе, калі ў ім было толькі два адпаведныя факультэты.

Зараз жа мы рыхтуем спецыялістаў амаль усіх відаў мастацтва, акрамя музыкальнага і, безумоўна, назва «акадэмія» найбольш дакладная.

Аднак галоўная прычына рэарганізацыі, вядома ж, не ў застарэлай назве.

Сёння ў рэспубліцы пакуль што няма адзінай, эфектыўнай сістэмы мастацкай адукацыі. Зараз у Беларусі налічваецца звыш 50 мастацкіх школ, 3 мастацкія аддзяленні у абласных вучылішчах культуры, а таксама ёсць Мінскае мастацкае вучылішча з філіяй у Гомелі. І ўсе гэтыя навучальныя ўстановы працуюць без ніякай узаемасувязі, што зусім не садзейнічае развіццю мастацкіх талентаў і мастацтва ўвогуле. Таму ўжо ў бліжэйшы час мы плануем сабраць усе гэтыя школы і вучылішчы пад дахам акадэміі, а таксама стварыць некалькі ліцэяў пры ёй. Дарэчы, першы крок ужо зроблены — у гэтым годзе, яшчэ пры БДТМІ, быў адкрыты Мінскі мастацкі ліцэй на базе 26-й школы.

Акрамя таго, акадэмія патрэбна не толькі для выхавання маладых акцёраў, мастакоў ці рэжысёраў. Яна павінна выконваць ролю нацыянальнага мастацкага цэнтра — як цэнтра адукацыі, творчасці і культуры, яднаць і знакамітых майстроў рэспублікі.

І яшчэ. Новы статус адкрые перад намі больш шырокія магчымасці для супрацоўніцтва з замежнымі акадэміямі мастацтваў. Між іншым, аўтарытэт беларускіх мастакоў за мяжой даволі высокі. Сёлета, напрыклад, трое маладых мастакоў з нашага інстытута стажыруюцца ў Гановеры, у той час як норма прадстаўніцтва ад іншых акадэмій Еўропы — толькі адзін чалавек.

— У эпоху параду суверэнітэтаў ідэі цэнтралізацыі не вельмі папулярныя. Ці мэтазгодна падпарадкоўваць акадэміі ўсе мастацкія школы і вучылішчы?

— А мы і не збіраемся абмяжоўваць іх «суверэнітэт». Роля акадэміі як нацыянальнага мастацкага цэнтра не адміністратыўная, а каардынацыйная.

— Колькі сродкаў спатрэбіцца на поўную рэарганізацыю інстытута ў акадэмію?

— У літаральным сэнсе слова перайменаванне абыдзецца нам не дорага, многае здолеем зрабіць самі. А вось з матэрыяльна-тэхнічнай базай праблем шмат: умовы навучання ў інстытуце не адпавядаюць сучасным запатрабаванням. Праўда, поўным ходам ідзе праектаванне новага гарадка акадэміі мастацтваў. І хоць пабудаваны ён будзе не раней двухтысячнага года, мы рады і такой далёкай перспектыве. Нарэшце кіраўніцтва рэспублікі ўсё ж звярнула ўвагу і на нашу «альма-матэр». Калі б раней з такой просьбай звярнуўся ў Саўмін ці ЦК (а разліковы кошт будаўніцтва акадэмгарадка — звыш 38 мільёнаў рублёў у старых цэнах), то не ведаю, праз якія дзверы вылецеў бы. Рэпутацыя тэатральна-мастацкага ў партнаменклатуры была не вельмі добрая. Таму і знаходзіўся інстытут да нядаўняга часу на правах пасынка ў роднай рэспубліцы. Думаецца, што ў акадэміі будзе лепшы лёс.

Гутарыў
Мікола МАСТОЎСКІ.

ШАХМАТНЫЙ КЛУБ

Из творчества читателей

В. Каташук

Белые: Кра2, Лg2, Cf4, Ch1, Kb1, пп. e3, e5 (7).
Черные: Кре4, п. e6 (2).
Мат в 2 хода

Предлагаем вниманию любителей шахмат двухходовую задачу, которую прислал Владислав Каташук из Лунинца. Свои ответы присылайте по адресу: **220010, Минск, Дом правительства, комн. 369, редакция «Народной газеты», «Шахматный клуб».**

В атакующем стиле

Финиширует чемпионат Минска по шахматам среди мужчин. Среди претендентов на призовое место научный сотрудник Института физики АН Беларуси кандидат в мастера Эдуард Колесник. Красивую атаку провел он в следующей партии.

Э. Колесник — Л. Левит
Сицилианская защита

1. e4 c5 2. Kf3 Kc6 3. d4 cd 4. K:d4 Kf6 5. Kc3 d6 6. Cc4 Фb6 7. Kb3 e6 8. Ce3 Фc7 9. f4 a6 10. Cd3 Ce7 11. 0—0 b5 12. Фf3 Cb7 13. Лae1 0—0?! До сих пор оба соперника следовали рекомендации теории, но последний ход черных неточен. Не следовало определять позицию черного короля. Правильно 13... Kb4. В партии Фогт — Горт (1971 г) после 14. Фh3 e5! 15. a3 K:d3 16. cd 0—0 17. Лc1 Фd8 черные получили прочную позицию.

14. Фh3 Kb4 15. Лec1 e5 16. a4 ba 17. K:a4 d5 18. fe K:e4 19. Kd4 Ф:e5 20. Kf5 Cf6 21. C:e4 de 22. Cd4 Фe6 23. Kh6+! Kph8 24. Л:f6! Эффектная фертва, которая быстро приводит к разгрому позиции черного короля. 24... gf. (Нельзя 24... Ф:h3 ввиду 25. gh и на 25... gf 26. C:f6 25. Лf1 Kd5 26. Л:f6! Красиво! Вторая ладья вновь жертвуется на критическом поле f6. Теперь черные беззащитны. На 26... K:f6 может последовать 27. Фh4 Лg8 28. C:f6+ Лg7 29. Фg5 Лag8 30. C:g7+ Л:g7 31. Фd8+ Лg8 32. Ф:g8×. **Черные сдались.**

И Каспарова можно обыграть...

Правда, в быстрые шахматы. И только лишь в финале. 16 сильнейших гроссмейстеров разыграли в Париже по олимпийской системе турнир по быстрым шахматам. В финале против Тиммана сражался сам Каспаров, но и того постигла неудача (0,5:1,5).

Вокруг спорта

* Как дорогого, желанного гостя встретили в Дрездене нападающего нынешнего футбольного чемпиона страны — ЦСКА Валерия Масалитина. Как сообщает местная пресса, он будет защищать цвета клуба бундеслиги чемпионата Германии «Динамо» (Дрезден). С его помощью динамовцы надеются выбраться с последнего места в турнирной таблице. Контракт пока не заключен, но все трудности, и прежде всего финансовые, уже преодолены.

* Советский боксер, 22-летний Константин Цзю из города Серова, завоевавший здесь на чемпионате мира среди любителей золотую медаль в весовой категории до 63,5 килограмма, уже в январе будущего года проведет свой первый поединок на профессиональном ринге.

Константин заключил трехгодичный договор с известным организатором боев среди профессионалов Биллом Модеем. Уже в первый год выступлений советский спортсмен проведет шесть боев. «Он хочет первым из советских боксеров стать чемпионом мира среди профессионалов. И я знаю, он своего добьется. Цзю — лучший из боксеров, которых я видел на ринге за последние 10 лет», — заявил Модей.

* Попытки адвокатов претендента на звание чемпиона мира среди боксеров - профессионалов Майка Тайсона добиться изменения формулировки обвинения против спортсмена в предстоящем 27 января судебном процессе не увенчались успехом. Тайсон обвиняется в изнасиловании 18-летней девушки.

(ТАСС).

Народная газета

Хотите — верьте, хотите — нет

Знаки зодиака обещают...

Прогноз на будущую неделю для всех, родившихся в указанные периоды (даты даются в скобках) под тем или иным знаком зодиака

...**КОЗЕРОГУ** (22 декабря — 20 января) — дополнительные доходы. Есть возможность получить премию, смелее беритесь за предпринимательство.

...**ВОДОЛЕЮ** (21 января — 19 февраля) — большие расходы. Будьте внимательны и осторожны, чтобы не потерпеть финансовый крах.

...**РЫБЕ** (20 февраля — 20 марта) — продвижение по службе. Однако не заноситесь, избегайте домашних ссор.

...**ОВЕНУ** (21 марта — 20 апреля) — семейное благополучие. Смело беритесь за осуществление своих самых смелых идей.

...**ТЕЛЬЦУ** (21 апреля — 21 мая) — деловой успех. Однако не спешите вкладывать деньги, выберите наиболее благоприятный для себя вариант.

...**БЛИЗНЕЦАМ** (22 мая — 21 июня) — усталость от работы. Больше внимания постарайтесь уделить семье.

...**РАКУ** (22 июня — 23 июля) — неожиданные денежные поступления. Постарайтесь, чтобы ваши интересы на работе не вступали в противоречие с домашними делами.

...**ЛЬВУ** (24 июля — 23 августа) — успех во всех начинаниях. Однако задумайтесь, что для вас важнее — журавль в небе или синица в руке.

...**ДЕВЕ** (24 августа — 23 сентября) — возможность приобрести долгожданную покупку. Будьте внимательны к себе, чтобы не стать причиной семейных раздоров.

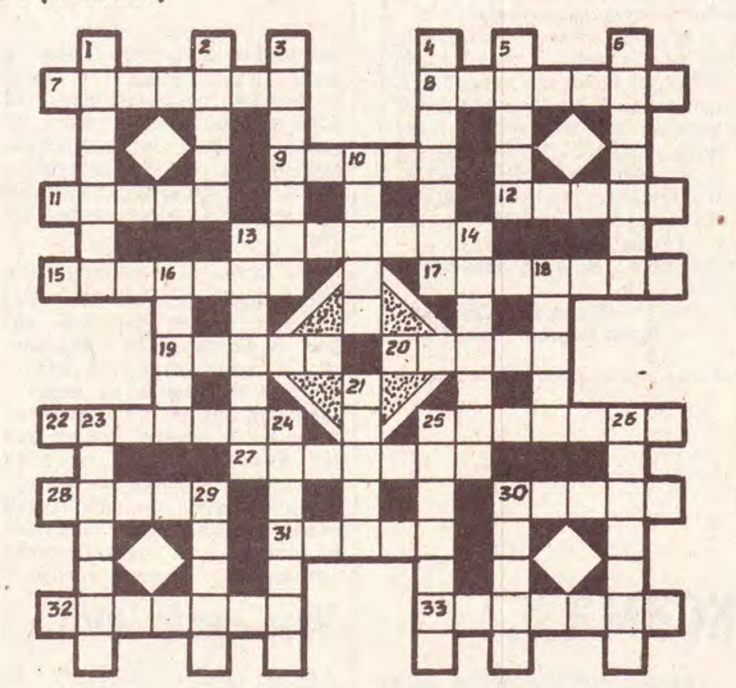
...**ВЕСАМ** (24 сентября — 23 октября) — особо благоприятную неделю. Рискуйте, покровительство Венеры вам обеспечено.

...**СКОРПИОНУ** (24 октября — 22 ноября) — удачу в бизнесе. Самое время, чтобы подумать о своем здоровье.

...**СТРЕЛЬЦУ** (23 ноября — 21 декабря) — возможность найти работу по душе. Беритесь за самый тяжелый труд, поддержка любимого человека вам обеспечена.

Кроссворд

Составил читатель А. БЕЙНАРТ (г. Минск)

ПО ГОРИЗОНТАЛИ: 7. Командная спортивная игра с мячом. 8. Государство на юго-западе Европы. 9. Духовой музыкальный инструмент древнего происхождения. 11. Часть водоема, вдающаяся в сушу. 12. Народное собрание у древних греков. 13. Французский писатель, автор популярной серии детективных романов. 15. Серия американских автоматических межпланетных станций. 17. Одна из нескольких редакций какого-либо произведения. 19. Американское растение, цветущее раз в жизни. 20. Река в Чехо-Словакии и Германии. 22. Опера Б. Сметаны. 25. Оптический прибор. 27. Ручной деревообрабатывающий инструмент. 28. Советский режиссер и актер кино, постановщик фильма «Щит и меч». 30. Крепежная деталь. 31. Минерал, сырье для получения соды. 32. Город в Австрии, место проведения Зимних Олимпийских игр 1964 и и 1976 годов. 33. Легкое раздвижное кресло.

ПО ВЕРТИКАЛИ: 1. Крупное вокально - инструментальное произведение. 2. Роман И. А. Гончарова. 3. Яркая звезда в созвездии Орла. 4. Советский офтальмолог, академик АН СССР. 5. Роговой шип на конечностях птиц, служащий для нападения и защиты. 6. Древнеримский политический деятель, выдающийся оратор. 10. Лиственные леса в поймах крупных рек. 13. Садовые ножницы. 14. Столица Кабардино-Балкарии. 16. Ценная рыба семейства сельдевых. 18. Окончательная стадия индивидуального развития насекомого. 21. Возвышенная равнина, ограниченная четко выраженными уступами. 23. Пустыня на севере Китая. 24. Рельефная кладка или облицовка стен камнями с грубоколотой поверхностью. 25. Французский драматург XVIII века, автор комедии «Севильский цирюльник». 26. Декоративный оконный проем в чердачной крыше. 29. Старинное русское название дикого кабана. 30. Пьеса А. Н. Островского.

Ответы на кроссворд, опубликованный 23 ноября 1991 г.

ПО ГОРИЗОНТАЛИ: 6. Огайо. 9. Бамбук. 10. Демарш. 11. Диско. 12. Иней. 13. Рысь. 14. Лученок. 16. Сарафан. 19. Дактиль. 22. Кипрегель. 23. Фломастер. 25. Аррорут. 28. Гидрант. 30. Заходер. 31. Овен. 33. Сода. 34. Такси. 35. Сливки. 36. Ксенон. 37. Конго.

ПО ВЕРТИКАЛИ: 1. Трансферт. 2. Нокдаун. 3. Водород. 4. Шарнир. 5. Сбой. 7. Юмор. 8. Кристи. 14. Лаперуз. 15. Капонир. 17. Ампер. 18. «Алеко». 20. Театр. 21. Лутон. 24. Просцений. 26. Равель. 27. Тактика. 28. Геликон. 29. Андрон. 32. Нева. 33. Стен.

Кино

30 ноября

Справочная киносети — 20-90-90.

«МОСКВА»: программа научно-популярных фильмов **«Реальность утопии»** (предсеанс. зал). **«Сбрось маму с поезда»** (п) — 10.00, 12.00, 16.00, 18.00, 19.50, 21.40. **«Нью-Йорк, 4 утра»** — 14.00 (л). Видеозал: **«Ничего не вижу, ничего не слышу»** — 18.45, 20.30.

«ОКТЯБРЬ»: «Сбрось маму с поезда» (п) — 9.50, 13.50, 15.35. **«Нью-Йорк, 4 утра»** — 11.35 (к/пр. «Анимационное кино. Фильмы Г. Бардина»), 17.20. Молодежный вечер ПО «Горизонт» — 20.00.

«АВРОРА»: «Тоби Мактиг»* — 10.00, 14.30. **Коллаж новых мультфильмов*** — 11.40, 13.00. **«Чужой»** (1,5 с., п) — 10.10, 12.20, 14.30, 16.40, 18.50 (удл.), 21.20. **«Семь часов до приговора»** (п) — 10.30, 14.10, 16.00, 19.40, 21.30. **«Живая мишень»** — 12.10, 17.50. **«Пришелец»** (2 с.) — 16.30. **«Разделенный мир»** (1,5 с.) — 19.10. **«На тропе войны»** — 21.10.

«БЕРЕСТЬЕ»: «Приключения пингвиненка Лоло» и др. мультфильмы* — 10.30. **«Путешествие пана Кляксы»** (2-я с. «Остров изобретателей»)* — 14.30. **«Звездные войны»** (1,5 с.) — 10.00, 14.00, 16.30, 18.30, 20.30, 22.00 (н). **«Похищенная»** (п)** — 12.00, 16.00, 18.00, 20.00. **«Высокий блондин в черном ботинке»** — 12.30.

«ВИЛЬНЮС»: «Сбрось маму с поезда» (п) —10.00, 11.40, 14.50 (к/пр.), 16.50, 18.20, 21.30. **«Нью-Йорк, 4 утра»** — 13.10, 19.50. Видеозал: **«За решеткой»** — 15.25, 19.35, 21.40. **«Запретная любовь»** — 13.20, 17.30.

«ПАРТИЗАН»: «И... как Икар» (1,5 с.) — 12.10, 19.00. **«Чужой»** (1,5 с., п) — 10.00, 14.40, 16.50, 21.20.

«САЛЮТ»: «Самсон и Салли»* — 10.00. **«Мона Лиза»** — 11.30. **«Сбрось маму с поезда»** (п) — 13.00, 14.50, 16.40, 18.30, 20.20, 22.00 (н).

«ПИОНЕР»: «Джунгли»* — 10.00, 14.00. **«Властелин времени»*** — 12.20. **«Десять лет без права переписки»**** — 16.20. **«Деловая женщина»** (1,5 с.)** — 18.20, 20.40. Видеозал: **программа ам. мультфильмов*** — 10.00, 11.30. **«Взрывная бригада против ниндзя»** — 13.00, 14.30, 16.00, 17.30. **«Голод»**** — 19.00, 21.00.

«ЦЕНТРАЛЬНЫЙ»: «Черная роза — эмблема печали, красная роза — эмблема любви» (2 с.) — 12.40, 18.30. **«Похищенная»** (п)** — 9.10, 10.55, 15.00, 16.45, 21.00.

** — только для взрослых,
* — для детей,
(л) — льготный,
(п) — премьерный показ,
(н) — ночной сеанс.

Дежурная часть

В Кировакан? Но пасаран!

Очередная партия дефицитных товаров, следовавшая в Кировакан, задержана на станции Новоельня Гродненской области.

Как сообщил начальник УБЭП Белорусского управления внутренних дел на транспорте Виктор Монич, в арестованных контейнерах, принадлежащих гражданину Армении М., было обнаружено 140 мешков зерна ячменя (по 50 килограммов каждый), два холодильника, две газовые плиты и баллон, электрообогреватель, велосипед, стиральная машина, две чугунные ванны, четыре стула, четырнадцать упаковок стирального порошка и ящик макарон.

К сожалению, работникам управления по борьбе с экономической преступностью пока так и не удалось выяснить, кто же снабжает армянских «коммерсантов» столь дефицитными товарами. Контрабандисты хранят на сей счет молчание и предпочитают уплачивать штраф в гордом одиночестве.

Николай МОСТОВСКИЙ.

ТЕАТР

30 НОЯБРЯ — 2 ДЕКАБРЯ
Начало в 19.00

ТЕАТР ОПЕРЫ И БАЛЕТА
сегодня — **концерт популярной вокальной музыки** «ГОЛОСА МОЛОДЫХ».

ТЕАТР ИМ. Я. КУПАЛЫ
сегодня — **«Махнем в Швейцарию»,** на малой сцене в 19.30 —премьера **«Смех лангусты».**
1 декабря — «Снежная королева» (11.30), вечером — **«Башня».**
2 декабря—премьера **«Голубая роза»,** на малой сцене в 19.30—**«Гарольд и Мод».**

ТЕАТР КУКОЛ
сегодня — **«Красная шапочка»** (10.30, 12.30), завтра — **«Дед и журавль»** (10.30, 12.30).

3 декабря с 10.00 в кассе театра начнется продажа билетов на новогодние елочные представления на выходные дни.

БЕЛГОСФИЛАРМОНИЯ
(концертный зал)
сегодня — **Государственный академический СИМФОНИЧЕСКИЙ ОРКЕСТР Республики Беларусь.** Художественный руководитель и дирижер — **В. Дубровский.** Солист — народный артист СССР **Н. Петров** (фортепиано). В программе: Л.-ван Бетховен — симфония № 5 до минор, С. Прокофьев — концерт № 2 соль минор для фортепиано с оркестром, Шабрие — поэма-рапсодия «Испания»;

завтра **в 16.00** — абонемент № 9 «ТАМ, ГДЕ МУЗЫКА ЖИВЕТ». Музыковед — **А. Порецкий;**

(зал камерной музыки)

завтра — МУЗЫКА ДЛЯ ЦИМБАЛ. **А. Леончик.** Партия фортепиано — **А. Леончик.** В программе: Абелиович, Лученок, Зарицкий, Смольский, Войтик, Тесаков.

Погода

В субботу и воскресенье на территории Беларуси осадков не ожидается. Местами туман.

Температура воздуха ночью от минус 1 до плюс 4, днем 1—6 градусов тепла.

Астрономический календарь — 30.11.

ВОСХОД И ЗАХОД СОЛНЦА: Минск—8.03, 15.54; Витебск — 8.00, 15.37; Могилев — 7.52, 15.43; Гомель — 7.43, 15.47; Гродно—8.18, 16.10; Брест — 8.10, 16.19.

ДОЛГОТА ДНЯ В МИНСКЕ — 7 часов 51 минута.

ПОСЛЕДНЯЯ ЧЕТВЕРТЬ — 28 ноября.

Программа телепередач

Понедельник, 2 декабря

Программа БТ

8.15. Итальянский язык.
8.45. «Посвящение». Док. фильм.
9.00. Концерт.
9.45. «Еще одна улыбка». Фильм-концерт.
10.15. Мультфильмы.
10.40. «Высочайше утвержден». Российский флаг.
11.00. Док. фильм.
11.10. «Российские меценаты». Бахрушины.
11.30. Телевизионная информационная коммерческая программа.
12.00. Камера исследует прошлое. «Путешествие в страну Чаянова».
13.00. Концерт артистов балета.
14.25. Док. фильмы «Возрожденный звон», «Помни...».
14.45. Творчество народов мира. «Всемогущие боги и демоны».
16.30. ТВ — школе. Белорусский язык. 1-й класс. Идем в гости.
16.45. Мультфильмы.
17.25. «Народные картинки». Музыкальный фильм.
18.00. «Возвращение хозяина». Док. фильм.
18.25. Наш комментарий. «Вы нам писали...».
18.35. Панорама.
19.00. Гандбол. Чемпионат СССР. СКА (Минск) — ЦСКА.
20.15. С чем идем к рынку? Предприятия легкой промышленности г. Барановичей.
20.45. Колыбельная.
21.00. «Смех под солнцем». Док. фильм.
21.35. Реклама.
21.40. Спортивный телекурьер.
22.00. Лира.
23.45. Хоккей. Чемпионат СССР. «Динамо» (Минск) — «Динамо» (Москва). 3-й период.

Первая программа

6.30. Утро.
17.00. Детский час (с уроком немецкого языка).
18.00. По законам рынка.
18.30. ТСН.
18.45. «И аз воздам». Премьера фильма-спектакля.
21.00. Информационная программа.
21.35. Авторское телевидение.
23.35. ТСН.
23.50. «Петерс поп-шоу».
0.55. Бальные танцы. Суперкубок мира-91.

Российский канал

17.00. На концертах в Малом зале консерватории. (К 125-летию Малого зала).
17.45. Премьера научно-популярного фильма «Крылья Отчизны». Фильм 4-й. «Две судьбы. Воспоминания, размышления...».
18.40. Азы карьеры.
19.00. ТПО «Республика» показывает. «Наша экспертиза».
19.15. Грани.
20.00. Вести.
20.20. Спокойной ночи, малыши!
20.35. Телевизионная «Литературная учеба».
21.25. «Друзей моих прекрасные черты». «Анна Андреевна дома». Часть 1-я.
21.55. Пятое колесо.
23.00. Вести.
23.20. Пятое колесо (продолжение).

Вторник, 3 декабря

Программа БТ

8.30. Утро республики.
8.45. «На страже природы». Киноочерк.
9.00. ТВ — школе. Белорусский язык. 1-й класс. Идем в гости.
9.15. Экран белорусского кино. «Наш бронепоезд». 1-я и 2-я серии.
11.45. «Вместе с Дунаевским». Фильм-концерт.
12.45. «От и до». Телебиржа.
13.00. Премьера док. фильма «После финиша».
13.30. Концерт камерной музыки.
14.40. «Я вас любил...».
15.10. Ритмическая гимнастика.
16.30. ТВ — школе. Белорусская литература. 5-й класс.
16.55. Мультфильмы.
18.00. «Осенний вернисаж», «Посади дерево». Док. фильмы.
18.35. Панорама.
19.00. Гандбол. Чемпионат СССР. СКА (Минск) — «Аркадия-СКИФ» (Краснодар). В перерыве (19.30). — Наш комментарий. «Легко ли жить молодым?»
20.15. Реклама.
20.25. Чернобыль: проблемы и решения. Как выполняется программа по переселению из загрязненных районов.
20.45. Колыбельная.
21.00. «Два дня из жизни художника». Док. фильм.
21.35. Телебиржа.
21.50. Экран белорусского кино. «Наш бронепоезд». 1-я и 2-я серии.

Первая программа

6.30. Утро.
9.05. ТВ Финляндии представляет. «Дизайнер по стеклу». Док. фильм.
9.30. «Анна Лииса». Худ. фильм.
11.00. Детский час (с уроком немецкого языка).
12.00. ТСН.
12.10. Премьера док. фильма «Колыбельная».
13.40. Телемикст.
14.25. Блокнот.
14.30. Экономическое агентство.
15.00. ТСН (с сурдопереводом).
15.15. Уроки Ольги Ивановой.
15.30. «Житие Дон Кихота и Санчо». Многосерийный худ. фильм. Фильм 1-й. 1-я серия.
16.35. Детский музыкальный клуб.
17.35. Мультфильм.
17.45. Мир увлеченных.
18.00. Точка зрения. Проблемы конверсии.
18.30. ТСН.
18.45. Ялта-91.
19.00. ТВ Финляндии представляет. «Дизайнер по стеклу». Док. фильм.
19.25. «Анна Лииса». Худ. фильм.
21.00. Информационная программа.
21.35. Премьера док. фильма «Тайная война». Фильм 1-й. «Накануне».
22.40. ТСН.
22.55. Встречи в «Космосе». Эстрадная программа.
0.30. П. И. Чайковский. «Манфред».
1.25. Атлетизм. Международный турнир.

Российский канал

8.00. Гимнастика.
8.20, 8.50. Французский язык.
9.20 Мультфильмы.
17.00. Концерт.
17.15. Премьера док. фильма «Тревожный рокот Ярара».
17.45. Предпринимательство и традиции.
18.00. Клуб путешественников.
19.00. Парламентский вестник России.
19.15. «Дальний Восток».
20.00. Вести.
20.20. Спокойной ночи, малыши!
20.35. СКВ.
20.45. «Свет несущие». Док. фильм.
21.45. Музыкальная коллекция.
22.00. «Друзей моих прекрасные черты». «Анна в храме». Часть 2-я.
22.25. От за от.
23.00. Вести.
23.20. «Впервые именем таким...» Актриса Татьяна Ленникова.

Среда, 4 декабря

Программа БТ

8.30. Утро республики.
8.45. Киноочерк.
9.00. ТВ — школе. Белорусская литература. 5-й класс.
9.25. Лира.
11.10. «Сильфида». Фильм-балет.
11.45. Фольклор. Неизвестные культуры.
12.30. От за от.
13.00. Музей на Делегатской. «Искусство неподдельной красоты».
13.30. «В зеркале эстрады». М Муромов.
14.10. Поэзия. М. Цветаева.
14.55. П. И. Чайковский. «Времена года». Док. фильм.
16.30. «Пять недель на воздушном шаре». Мультфильм.
17.15. «Любовью защитим». Жизнь и проблемы Кобринского детского дома.
17.55. Реклама.
18.00. «Моржи», «Ждите белых лебедей», «Грибная охота». Научно-популярные фильмы.
19.00. Панорама.
19.25. Наш комментарий. «Союз или сообщество?»
19.30. «Студийные колядки» — Международный фестиваль экспериментальных театров.
20.30. «Полет». Киноочерк.
20.45. Колыбельная.
21.00. «Браво, бравушки!» Фильм-концерт.
21.35. Бизнесклуб «Партнер» предлагает...
21.40. Окно в Европу. «Моцарт. Жизнь после смерти».
23.20. Гандбол. Чемпионат СССР. СКА (Минск) — «Полет» (Челябинск). 2-й тайм.

Первая программа

6.30. Утро.
9.05. ТВ Финляндии представляет. «Лесные скульпторы». Док. фильм.
9.35. «Паром». Худ. фильм.
10.35. Мультфильм.
11.00. Детский музыкальный клуб.
12.00. ТСН.
12.10. Концерт.
13.50. Биржевые новости.
14.05. Блокнот.
14.10. Партнер.
14.40. «Торговый ряд».
15.00. ТСН.
15.15. Сегодня и тогда.
15.45. «Житие Дон Кихота и Санчо». Фильм 1-й. 2-я серия.
16.55. Детский час (с уроком английского языка).
17.55. Мир увлеченных.
18.10. «Пластилин». Док. фильм.
18.30. ТСН.
18.45. «Воспоминание о будущем». Встреча с руководителями движения демократических реформ.
19.30. ТВ Финляндии представляет. «Лесные скульпторы».
19.55. «Паром». Худ. фильм.
21.00. Информационная программа.
21.35. Премьера док. фильма «Тайная война». Фильм 2-й. «Расплата».
22.35. Декабрьские вечера. В перерыве — ТСН.
0.30. «Бархатное пиво».

Российский канал

8.00. Гимнастика.
8.15, 8.45. Немецкий язык.
17.00. Концерт.
17.15. Разминка для эрудитов.
17.45. Школа менеджеров.
18.15. Встреча после встречи.
18.45. Криминальные вести.
19.00. На концерте авторской песни.
20.00. Вести.
20.20. Спокойной ночи, малыши!
20.35. С. Ходорович и другие.
21.00. На сессии Верховного Совета РСФСР.
21.25. «Друзей моих прекрасные черты». «Аннушка в саду». Часть 3-я.
22.00. Премьера Российского телевидения. «Тревоги и надежды А. Сахарова». Часть 1-я.
23.00. Вести.
23.20. Премьера Российского телевидения. «Тревоги и надежды А. Сахарова». Часть 2-я.

Четверг, 5 декабря

Программа БТ

8.30. Утро республики.
8.50. Испанский язык.
9.20. Русский язык.
9.50. Мультфильм.
10.10. «Преодоление. Микеланджело Буонаротти». Театр пластической драмы.
11.00. Жданов — протеже Сталина.
11.45. «Спаси и сохрани».
12.35. «Россия и мир». Бизнесмены Чехо-Словакии — бизнесменам России.
13.00. «Любимые женщины». Фильм-концерт с участием А. Покровского.
14.10. «Вахтовики». Док. фильм.
14.30. «Танцы Древней Эллады».
14.50. Ритмическая гимнастика.
16.30. ТВ — школе. Белорусская литература. 9-й класс.
17.00. Для детей. Литературные встречи. «Моя дудка». К 100-летию «Дудки белорусской» Ф. Богушевича.
17.25. Мультфильмы.
18.00. «Хорезм», «Коломна», «Поклон из Саратова». Док. фильмы.
19.00. Панорама.
19.25. Зачитайте мое письмо...
19.30. Учимся бизнесу. Приватизация жилья.
20.00. Неделя белорусского правительства.
20.15. Поет заслуженный артист Республики Беларусь Иван Томашевич.
20.45. Колыбельная.
21.00. «Эта надоедливая оса». Док. фильм.
21.35. Реклама.
21.40. Крок.

Первая программа

6.30. Утро.
9.05. Детский час (с уроком английского языка).
10.05. С любовью к народной песне.
10.45. Мультфильм.
11.05. Премьера док. фильма «Чужого горя не бывает...». Фильм 1-й «Армения — гавань братства и милосердия».
12.00. ТСН.
12.10. По сводкам МВД.
12.25. С. Прокофьев. «Обручение в монастыре». Фрагменты из оперы.
13.45. Телемикст.
14.30. Экономическое агентство.
15.00. ТСН.
15.15. Осень жизни.
15.30. «Житие Дон Кихота и Санчо». Фильм 1-й. 3-я серия.
16.40. Мультфильм.
16.55. ...До 16 и старше.
17.55. По сводкам МВД.
18.10. ТСН.
18.25. Премьера док. фильма «Молитва о храме».
19.35. «Презумпция невиновности». Худ. фильм.
21.00. Информационная программа.
21.35. Клуб главных редакторов.
22.25. Концерт, посвященный памяти В.-А. Моцарта.
23.55. ТСН.
0.10. Международная шестидневная велосипедная гонка среди профессионалов.

Российский канал

8.00. Гимнастика.
8.20. Испанский язык.
17.00. Споемте, друзья!
19.00. Парламентский вестник России.
19.15. Грани.
20.00. Вести.
20.20. Спокойной ночи, малыши!
20.35. Юрий Башмет и его камерный оркестр «Солисты Москвы».
21.25. На сессии Верховного Совета РСФСР.
21.55. Пятое колесо.
23.00. Вести.
23.20. Пятое колесо (продолжение).

Пятница, 6 декабря

Программа БТ

8.30. Утро республики.
8.45. Док. фильм.
9.00. ТВ — школе. Белорусская литература. 9-й класс.
9.30. «Волшебная нить». Док. фильм.
9.50. Разминка для эрудитов.
10.20. Мир денег Адама Смита.
11.00. «Лапшедром». Спектакль.
12.05. «К-2» представляет.
12.50. Кабинет реформ — на Российском ТВ.
13.00. «Мост». Док. фильм.
13.50. «Прогулка в ритмах степа». Фильм-концерт.
14.45. «Дом над Окой». Музей-усадьба Поленово.
15.15. «Восточная Сибирь».
16.30. Для детей. «Аленький цветочек». Спектакль.
17.50. Мультфильм.
18.00. «Вестица».
18.15. «Подвиг и подлог». Док. фильм.
19.00. Панорама
19.25. Наш комментарий. «Давайте подсчитаем».
19.30. Реклама.
19.35. Обратная связь. По материалам почты редакции общественно-политических программ.
20.20. Реклама.
20.25. К 100-летию со дня рождения М. Богдановича. «Негасимая звезда поэта». Романсы Л. Абелиовича.
20.45. Колыбельная.
21.00. «Фокусник». Фильм-концерт.
21.35. Вокруг происшествия.
21.40. Телебиржа.
21.55. «Ловкачи». Худ. фильм.

Первая программа

6.30. Утро.
9.05. ..До 16 и старше.
10.05. «Шалом». Встреча с ансамблем еврейской музыки «Алия».
10.35. Мультфильмы.
11.05. Премьера док. фильма «Чужого горя не бывает...» Фильм 2-й «Армения — любовь и боль мира».
12.00. ТСН.
12.10. «Виктор-победитель». Фильм-концерт.
13.55. Биржевые новости.
14.25. Блокнот.
14.30. «Бридж».
15.00. ТСН.
15.15. Концерт на стадионе.
15.45. «Житие Дон Кихота и Санчо». Фильм 1-й. 4-я серия.
16.55. Московский международный конкурс плаката.
17.10. Фильм — детям. «Проделки сорванца».
18.20. Студия «Антреприза» представляет.
18.30. ТСН.
18.45. Страна туманов, озер и традиций (Шотландия).
19.20. Человек и закон.
20.05. ВиД представляет: «Поле чудес».
21.00. Информационная программа.
21.35. ВиД представляет.
23.35. ТСН.
23.50. Международная шестидневная велосипедная гонка среди профессионалов.
0.30. ВиД представляет (продолжение).

Российский канал

7.00. Время деловых людей.
8.00. Гимнастика.
8.20, 8.50. Английский язык.
9.20 Мультфильмы.
17.00. Возвращение Карамзина.
17.45. «Россия мне снится редко...» Док. фильм.
18.20. Мир денег Адама Смита.
19.00. Прошу слова.
19.10. Третье сословие. «Геннадий Похов — соловей-разбойник с большой дороги к рынку».
20.00. Вести.
20.20. Спокойной ночи, малыши!
20.35. Премьера шестисерийного док. фильма «Вторая русская революция» (Би-би-си). 5-я серия.
21.30. «Большой» в Америке.
22.30. На сессии Верховного Совета РСФСР.
23.00. Вести.
23.20. Программа Фила Донахью. «Мужчина и шесть его любовниц».

Суббота, 7 декабря

Программа БТ

8.30. Утро республики.
8.45. «Точность приземления». Док. фильм.
9.10. «Ловкачи». Худ. фильм.
10.30. «30 минут с «Битлз». Программа для подростков.
11.00. Неделя планеты.
11.15. На музыкальных параллелях. Знакомьтесь — Гомельский камерный хор.
11.40. Показывает Брест. «Земля и люди».
12.40. «Будьте здоровы!» Лишний вес — фактор риска. Прямая линия.
13.40. Реклама.
13.45. Детская телефилармония. «Полоцкая тетрадь». Старинная белорусская инструментальная музыка.
14.20. «И корабль плывет...» Телепутешествие по мотивам произведений Федерико Феллини. Части 1-я и 2-я.
16.30. Реклама.
16.35. «Омега — спорт» представляет: «Динамо» крупным планом. Эдуард Малофеев.
17.35. Уроки бизнеса. Этика рынка.
18.55. Реклама.
19.00. Панорама.
19.25. Реклама.
19.30. Встреча для вас. Наши гости — семья врачей Донских.
20.45. Колыбельная.
21.00. Играет фортепианный дуэт — В. Льдова и В. Боровиков.
22.00. Телебиржа.
22.15. На экране — кинокомедия. «Пока властвует мечта».

Первая программа

6.30. Ритмическая гимнастика.
7.00. Мультфильмы.
7.30. Субботнее утро делового человека.
8.30. ТСН.
8.45. В мире животных.
9.30. Утренняя развлекательная программа.
10.00. Здоровье.
10.30. Гонг.
11.45. Институт человека.
12.30. Фигурное катание. Чемпионат СССР. Женщины. Произвольная программа.
13.15. «Бурда моден» предлагает...
13.45. «Служенье муз не терпит суеты». «Мои Кижи». Рассказывает С. Ямщиков.
14.15. «Новые имена». Музыкальная программа.
15.00. ТСН.
15.15 Фильмы режиссера А. Калика. «Любить».
17.00. ЭХ. Экологическая хроника.
17.15. Рок-урок.
18.15. «Пчела Майя». 23-я серия.
18.40. Фигурное катание. Чемпионат СССР. Произвольный танец.
19.30. «Последняя ночь Шахерезады». Худ. фильм.
21.00. Информационная программа.
21.35. Фигурное катание. Чемпионат СССР. Парное катание. Произвольная программа.
22.35. До и после полуночи. В перерыве — ТСН.
1.20. Международная шестидневная велосипедная гонка среди профессионалов.

Российский канал

8.00. Гимнастика.
8.15. Док. фильм.
8.35. «Тишина № 9».
9.35. «Египтянин». Док. фильм.
10.30. «Теле ЭКО».
11.00. Видеоканал «Плюс одиннадцать».
13.20. Дом на Чистых прудах.
15.15. Суперигра «Зигзаг удачи». Отборочный тур.
15.25. Своя колокольня.
15.40. Белая ворона.
16.40. Плавание. Чемпионат Европы.
17.40. Параллели. «Потешные игры». Часть 2-я.
18.10. «Вокруг Булгакова». Передача 2-я.
18.55. Парламентский вестник России.
19.10. «Познер и Донахью».
20.00. Вести.
20.20. Спокойной ночи, малыши!
20.35. СКВ.
20.45. Люди кино. «Евгений Габрилович: объяснение в любви».
22.00. Криминальный канал. «Совершенно секретно».
23.00. Вести.
23.20. Программа «А». «Петерс поп-шоу».

Воскресенье, 8 декабря

Программа БТ

8.30. Утро республики.
8.45. Советы врача.
9.00. На экране — кинокомедия. «Пока властвует мечта».
10.15. Фантклуб. Программа для любителей фантастики.
10.55. Литературный театр. «И не только о любви...» По стихам белорусских поэтов.
11.20. Мультфильм.
11.30. Силач. Спортивный телеклуб. Прямая линия.
12.10. В театрах республики. Эрик Сигл. «История любви». Спектакль Брестского областного театра.
13.50. Киноэкран-91. Декабрь.
15.20. Между нами, женщинами. Мы и дети.
16.05. Общественное мнение. Судьба предприятия союзного подчинения. Принимает участие председатель Государственного комитета по промышленности Республики Беларусь В. И. Куренков. Прямая линия.
17.05. «От и до». Телебиржа.
17.20. Для школьников. «Плюс — минус». Игра-конкурс по вопросам экономики. Передача 1-я.
18.20. Премьера музыкального фильма Белорусского телевидения «Кум куму любил и другие деревенские истории...»
19.00. Панорама.
19.25. Реклама.
19.30. На музыкальных параллелях. П. И. Чайковский. «Литургия по Иоанну Златоусту».
20.45. Колыбельная.
21.00. «Николай Грицук... Художник, не нужный народу...» Док. фильм.
21.40. Реклама.
21.45. Из фондов БТ. «Заколдованный круг». Худ. фильм. 1-я и 2-я серии.

Первая программа

8.00. Ритмическая гимнастика.
8.30. ТСН.
8.45. Тираж «Спортлото».
9.00. Наш сад.
9.15. С утра пораньше.
10.00. На службе Отечеству.
10.45. Мультфильм.
10.55. Утренняя звезда.
11.55. Клуб путешественников.
12.55. «Нива». Передача для крестьян.
13.40. Премьера док. фильма «Можайский бастион».
14.00. Один к одному (конкурс двойников). Развлекательная программа.
15.00. ТСН.
15.15. Диалог в прямом эфире.
16.00. Международный детский театральный фестиваль в Евпатории.
17.15. Тхэквандо. Чемпионат СССР.
17.35. Много голосов — один мир.
17.40. Международная панорама.
18.10. Уолт Дисней представляет...
19.00. Фигурное катание. Чемпионат СССР. Мужчины. Произвольная программа.
19.55. Премьера худ. фильма «Это здорово, шеф!» (Чехо-Словакия). 1-я серия.
21.00. Информационная программа.
21.35. Что? Где? Когда?
22.45. Спортивный вечер. В перерыве (23.25)—ТСН.
1.15. Джазовые портреты. Ансамбль «Лидер» (США).

Российский канал

8.00. На зарядку становись!
8.15. Док. фильм.
9.15. Спортивная программа.
10.15. «Трудная судьба с двумя неизвестными». Художник Сергей Панасенко.
10.55. Импровизации Ильи Ластова. «Стыд», «Бег», «Герман.»
11.55. Фестиваль кукол «Рязанские смотрины».
12.05. «Потешки». Спектакль Киевского кукольного театра.
12.45. Камера исследует прошлое. «Хроника одной демонстрации».
13.55. Святое и вечное.
14.15. ТПО «Республика» показывает. Встреча с членами Конституционного суда РСФСР.
15.15. Л. Андреев. «Конь в сенате».
16.00. Джазовый фестиваль «Осенние ритмы 90—91».
16.30. СКВ.
16.40. Плавание. Чемпионат Европы.
17.40. Честь имею. «Мускулы новой власти».
18.00. Чемпионат мира по баскетболу.
19.00. «Петербургские могикане». С. Юрский в спектакле «Кюхля».
19.30. «Мои дела — цветущие поляны». Художник Марина Белькевич.
20.00. Вести.
20.20. Спокойной ночи, малыши!
20.35. Премьера шестисерийного фильма «Вторая русская революция» (Би-би-си). 5-я серия.
21.30. «О хлебе насущном».
22.00. «К-2» представляет.
23.00. Вести.
23.20. Искусство высокой моды.
24.00. Эстрадная программа.

Суббота, 30 ноября

Программа БТ

14.00. Алло! Есть вопрос. Гость программы — доктор экономических наук, народный депутат РСФСР Татьяна Корягина.
15.10. ПИК. Познавательно-информационный канал для подростков.
16.00. «Комедия». Спектакль дипломников актерского факультета Белорусской академии искусств.
17.40. «Седьмая лучше». Док. фильм.
18.00. «Вновь слышим мы романса звуки...» Поет Ф. Севастьянов.
18.30. Профилактика СПИДа.
18.35. Панорама.
19.00. Фестиваль искусств «Белорусская музыкальная осень». Заключительный концерт. В перерыве (20.00)—Колыбельная.
21.00. «Спасибо, солдат» Док. фильм.
21.25. Телебиржа.
21.40. Экран приключенческого фильма. «В кругу».
23.05. Реклама.
23.15. Эхо дня.
23.25. К 100-летию со дня дня рождения С. С. Прокофьева. Классические произведения композитора.

Первая программа

15.00. ТСН.
15.15. Под знаком «пи».
16.10. Тхэквондо и женщины.
16.20. В мире сказок и приключений. «Чудесный лес». Мультфильм.
17.50. «Чуден град Московь». Фильм 6-й.
18.25. Фигурное катание. Международные соревнования. Показательные выступления.
19.25. «Пчела Майя». 22-я серия.
19.50. Премьера худ. фильма «Крепкий мужик» (по рассказам В. Шукшина).
21.00. Информационная программа.
21.35. Синий конверт.
22.35. Теннис. Кубок Дэвиса. Финал. Сборная Франции — сборная США.
23.35. ТСН.
23.50. Европа плюс.
0.50. «Всем — спасибо!». Худ. фильм.

Российский канал

16.10. «Толкование сновидений». Фильм о З. Фрейде.
17.00. М. Трест.
17.30. Музыкальные впечатления.
18.55. Парламентский вестник России.
19.10. Познер и Донахью.
20.00. Вести.
20.20. Спокойной ночи, малыши!
20.35. «Санкт-Петербургский балет». Часть 2-я.
21.35. Коррупция. «Кролики и удавы».
22.05. Юбилей на Тверской.
23.00. Вести.
23.20. Астрологический прогноз на завтра.
23.25. Эстрадная программа.

Народная газета

Аўтары надрукаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць прыведзеных фактаў, цытат, эканамічных даных, асабістых імён, геаграфічных назваў і іншай інфармацыі, а таксама за тое, калі ў матэрыялах змешчаны даныя, якія не падлягаюць адкрытай публікацыі.

Рэдакцыя можа друкаваць артыкулы ў парадку абмеркавання, не падзяляючы пункту гледжання аўтара.

Лісты чытачоў друкуюцца на мове арыгіналаў.

Рэдакцыя «НАРОДНАЙ ГАЗЕТЫ» прымае заказы на змяшчэнне аб'яў, рэкламы. Даведкі часова па тэлефоне 29-66-59.
Тэлефоны карэспандэнцкіх пунктаў: у Брэсце — 2-49-35; у Віцебску — 5-12-12; у Вільнюсе — 74-98-20; у Варшаве — 17-47-32; у Гомелі — 55-81-05; у Магілёве — 6-35-38; у Маскве — 365-16-44.

АДРАС РЭДАКЦЫІ: 220010, Мінск, Дом урада, пакой 369, тэл. 29-65-50.

ИНДЕКС 63868.
Выходит ежедневно, кроме воскресенья и понедельника, 250 раз в году.
Тираж 300 тыс. экз.
Подписана в печать в 19.10.
Газета отпечатана в типографии издательства «Белорусский Дом печати».
Способ печати — офсетный, формат А-2.
М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

Галоўны рэдактар
Іосіф СЯРЭДЗІЧ.